

POLARIS: ANTOLOGIJA 1984

Vonda Mek Intajer: O MAGLICI, TRAVI I PESKU

Filip Hoze Farmer: SENKA SVEMIRA

Vonda Mek Intajer: O MAGLICI, TRAVI I PESKU

Maleni dečak bio je sav prepadnut. Zmijarica je nežno dotakla njegovo vruće čelo. Iza nje, troje odraslih stajahu u zbijenoj grupici; posmatrali su, ispunjeni sumnjom, ali su se plašili da svoju zabrinutost ispolje ma čim sem suženim linijama oko očiju. Bojali su se same Zmijarice isto koliko su se bojali da im ne umre ovo dete, njihovo jedino. U mračnom šatoru, svetlo treperavih lampi nije donosilo mnogo ohrabrenja.

Dete je gledalo očima tako tamnim da se zenice nisu videle i tako tupim da se Zmijarica bojala da će dete umreti. Pogladiła je njegovu kosu. Kosa je bila dugačka i vrlo bleđa i zato je svojom bojom upadljivo odskakala od dečakove tamne kože, kože koja je ispod i nekoliko centimetara uokolo kosmatog dela glave bila suva i neravna. Da je Zmijarica posetila ove ljude pre nekoliko meseci, mogla je još tada videti da je ovo dete obolelo.

"Donesite moju torbu, molim", reče Zmijarica.

Roditelji dečaka trgoše se od njenog blagog glasa. Možda su očekivali da čuju kreštanje svrake ili šištanje zmije? Sad je Zmijarica po prvi put progovorila u njihovom prisustvu. Ranije, samo ih je posmatrala, kad su njih troje došli da je izdaleka gledaju i da šapuću o njenoj profesiji i njenoj mladosti; i samo je klimnula, kad su joj konačno prišli i zamolili je za pomoć. Možda su od tada pa sve do sada mislili da ne može da govori.

Mlađi od dvojice muškaraca, čovek svetle kose, podiže njenu kožnu torbu. Držao je torbu daleko od svog tela i nagnuo se daleko napred da je doda Zmijarici; disao je plitko, nozdrva raširenih kao da hoće da uhvati jedva osetni miris mošusa u suvom pustinjskom vazduhu. Zmijarica se već manje-više navikla na takvu nelagodnost kod ljudi koji su joj prilazili. Često je to viđala.

U trenutku kad je Zmijarica pružila ruku, mladić se trgao unazad i ispustio torbu. Zmijarica se bacila i jedva uhvatila torbu, koju je zatim blago spustila na pod, a mladoga čoveka je pogledala prekorno. Njegov muž i njegova žena priđuše mu i dodirnuše ga, da ublaže njegov strah. "Jednom su ga ujele zmije", reče žena, koja beše crnokosa i zgodna. "Tad je umalo umro." Govorila je tako kao da želi da ga opravda, ali ne i da se izvinjava.

"Izvinjavam se", reče mladi čovek. "Ali video sam..." Načinio je pokret kao da pokazuje ka njoj. Drhtao je i vidljivo se trudio da obuzda strah. Zmijarica je bacila pogled dole, na svoje rame; već neko vreme podsvesno je znala da se tu nešto nalazi i kreće. Majušna zmija, tanka kao prst na ruci novorođenčeta, skliznula je oko njenog vrata i svojom uzanom glavicom izvirila ispod njenih kratkih kovrdža. Zmija je njušila vazduh laganim, smirenim palacanjem trokrakog jezika, koji bi prvo isplazila, mahnula njime gore-dole, pa ga uvukla, da oseti ukus raznih mirisa. "A, pa to je samo Trava", reče Zmijarica. "Ne može vam on ništa."

Da je bio veći, Trava bi mogao nekoga i uplašiti: bio je bleдозelen, ali su krljušti oko njegovih usta bile

crvene, kao da se upravo nažderao na način sisara, komadajući plen. No on je, u stvari, jeo na mnogo uredniji način.

Dete je zajecalo. Ali tek što je zajecao, dečaćić je i začutao; možda su mu rekli da će se Zmijarica uvrediti ako čuje plakanje. Bilo joj je krivo što ovaj narod sebi uskraćuje taj jednostavni način da srcu olakša. Okrenula je leđa odraslima, žaleći što se oni toliko plaše zmija, ali svesna da bi isuviše vremena bilo potrebno da ih ubedi da promene stav. "Dobro je", rekla je dečku. "Trava je dobar, suv i mekan, a ako ga ostavim da te čuva, ni sama smrt neće moći da priđe tvom krevetu." Trava je

skliznuo, ulio se u njenu uzanu, prljavu šaku i ona pruži zmiju dečku. "Samo polako", reče.

Dečak je ispružio ruku i dotakao glatke krljušti vrhom prsta. Zmijarica je osetila da je i za takav jednostavan pokret bio potreban veliki napor; ipak on se nasmešio.

"Kako se zoveš?"

Pogledao je ka roditeljima i kad su oni posle malo oklevanja klimnuli, prošaputao: "Stavin." Nije imao ni snage ni daha da progovori glasno.

"A ja se zovem Zmijarica, Stavine, i vrlo skoro, već ujutru, moraću nešto da ti uradim što će da boli. U početku će da zaboli, a zatim ćeš osećati bolove u telu nekoliko dana, ali posle će ti biti bolje."

Gledao ju je ozbiljno. Zmijarica je shvatila da dečko sve razume i da se boji, ali da se ovako ipak boji manje nego da je pokušala da laže. Mora biti da je trpeo sve veće bolove što se bolest više pogoršavala, ali izgleda da

su ga svi u njegovoj okolini samo tešili, nadajući se da će bolest ili da prode, ili da ga brzo usmrti.

Zmijarica je stavila Travu na dečakov jastuk. Privukla je torbu bliže. Na njen dodir, brava se otvori. Odrasli su još zazirali od nje; mogli su samo da je se plaše zato što nije bilo ni vremena ni razloga da osete poverenje. Žena je bila u takvim godinama da se lako moglo desiti da više ne rađa.

Po njihovim očima i tajnim dodirima, po njihovoj zabrinutosti, znala je da ovo jedno dete veoma vole. Da ga nisu voleli izuzetno mnogo, ne bi ni pozvali Zmijaricu, u ovoj zemlji.

Bila je noć i već je bilo prohladno. Zato je Pesak izašao iz torbe tromo, klateći glavom, palacajući, tragajući za mirisima, ukusima, toplotom tela.

"Jel' to...", počeo stariji muž, glasom tihim i mudrim, ali i uplašanim. Pesak je osetio strah, pa je zabacio glavu u položaj za napad i tiho zazvečao repom. Zmijarica je progovorila, pokrenula šaku, zatim celu ruku ka Pesku. Na to se ova jamska zmija-otrovnica opustila i potekla ukруг i ukруг oko njenog ručnog zgloba, formirajući niz crnosmeđih narukvica. "Ne", reče Zmijarica, "ne može Pesak da pomogne vašem sinu, bolest je predaleko odmakla. Znam da vam nije lako, ali, molim vas, smirite se. Ovo je za vas strašno, ali ja činim što mogu."

Maglica nije htela da izađe dok je neko ne uznemiri. Zato je njena vlasnica morala da kuca po torbi i konačno da dvaput gurne Maglicu. Zmijarica je prvo osetila vibraciju krljušti koje klizaju, a onda, iznenada, albino

kobra polete uvis. Izlazila je iz torbe vrlo brzo, pa ipak nikako da sasvim izađe, kao da joj kraja nema. Uzdigla se, zabacila glavu, izbacila vazduh iz pluća uz glasno šištanje. Raširila je plašt iza glave. Iza Zmijaričinih leđa troje ljudi jeknuše od straha, kao da ih je neko već napao, čim videše na poledini Magličinog plašta šaru u obliku naočara, karakterističnu za kobre. Zmijarica na ljude uopšte nije obraćala pažnju, nego se obratila velikoj kobri, čija se glava sad uzdizala od poda već više od metar. Svojim rečima fokusirala je pažnju zmije. "A, ti. Besno stvorenje. Lezi. Vreme je da zaradiš za večeru. Razgovaraj sa ovim detetom. i dodirni ga. Zove se Stavin." Postepeno je Maglica opustila svoj plašt i onda dopustila Zmijarici da je dodirne. Zmijarica ju je čvrsto uhvatila iza glave, i držala ju je tako da je zmija morala gledati u dečaka. Svetlost lampi odražavala se u srebrnim očima kobre. "Stavine", reče Zmijarica, "Maglica će sad samo da se upozna sa tobom. Obećavam da će te ovog puta samo blago dodirnuti."

Ipak je Stavin zadrhtao kad je Maglica dotakla njegovu uzana prsa. Zmijarica nije puštala glavu zmije, ali je omogućila da zmija svojim telom klizi po dečakovom telu. Dužina ove kobre bila je četvorostruko veća od dečakove visine. Obmotala se sada oko dečakovog natečenog trbuha, objumila ga kolutima svog belog tela, istegla se i pritiskala glavom ka dečakovom licu, vršeći pritisak na Zmijaričinu ruku. Maglica je na dečakov prestrašen pogled uzvraćala netremičnim zurenjem svojih očiju, koje nisu ni imale kapke.

Zmijarica je dopustila Maglici da se još malo primakne.

A zmijurina zapalaca jezikom, da oseti ukus ovog deteta.

Mlađi suprug tiho uzviknu od straha. Zato se Stavin trže i zato se sad Maglica zabaci unazad, zinu, otkrivši svoje otrovne zube, šišteći. Zmijarica je pošla malo unazad i čučnula. Uzdahnula je. Ponekad, u drugim zemljama, bilo je moguće pustiti srodnike da prisustvuju lečenju, ali ovde ne. "Morate izaći", rekla je blago.

"Opasno je uplašiti Maglicu."

"Neću..."

"Žao mi je. Morate sačekati napolju."

Mlađi muž, ili možda žena, mogli su sad da počnu da se raspravljaju i da pri tom upotrebljavaju neodržive argumente, da postavljaju pitanja na koja se ne može odgovoriti, ali ih je stariji muž okrenuo, uzeo za ruke i izveo napolje. U trenutku kad je on podizao platno na vratima šatora, Zmijarica reče:

"Potrebna mi je jedna mala životinja, bilo koja, samo da ima krzno i da je živa."

"Naći ćemo", reče stariji muž. Troje roditelja izidoše u svetlu noć. Zmijarica je čula njihove korake u pesku izvan šatora.

Uzela je Maglicu u krilo i stala da je umiruje. Kobra se obmotala, da bi se zagrejala, oko Zmijaričinog vitkog struka. Kobra je od gladi postajala nervoznija nego obično, a sad je bila gladna, baš kao i Zmijarica. Putujući preko pustinje od crnog peska, našli su dovoljno vode, ali u Zmijaričine zamke ništa se nije ulovilo. Bilo je leto,

vreme je bilo toplo i mnoga krznata stvorenja koja bi Maglici i Zmijarici bila prava poslastica provodila su vreme u obamrlosti, u letnjem snu. A kad god su zmije ostajale bez redovnih obroka i Zmijarica je počinjala gladovanje.

Bilo joj je žao kad je videla da se Stavin sad još više plaši. "Žao mi je što sam rekla tvojima da izađu. Uskoro će moći da se vrate", reče mu.

Oči su mu bile sjajne. Bio je na ivici suza. "Rekli su mi da vas slušam."

"Bilo bi najbolje da plačeš, ako možeš", reče Zmijarica. "Nije plač neka strašna stvar." Ali Stavin ovo kao da nije razumeo, pa je odlučila da ne navaljuje. Znala je da narod ovog surovog kraja izdržava tako što nikad ne plače, nikad ne oplakuje, nikad se ne smeje. Ovde narod nije sebi dozvoljavao žaljenje, a radosti samo malo; ali je opstajao.

Maglica se smirila do mrzovoljnosti. Sad ju je Zmijarica odmotala sa sebe i stavila na ležaj uz dečaka. Dok se kobra kretala, Zmijarica je vodila njenu glavu, osećajući pod prstima napetost onih mišića koji služe za napad i ujed. "Ona će te dodirivati jezikom", rekla je Stavinu. "To može da golica, ali ne boli. Ona jezikom miriše kao ti nosom."

"Miriše jezikom?"

Zmijarica je klimnula i nasmešila se, a Maglica je palacavim jezikom blago pomazila Stavinov obraz. Stavin se nije trgao; pažljivo ju je posmatrao. Dečje oduševljenje saznanjem privremeno je potisnulo bolove.

Ležao je savršeno mirno dok je Magličin dugački jezik prelazio preko njegovih obraza, očiju, usta. "Ona proba ukus bolesti", reče Zmijarica. Maglica prestade da navaljuje glavom napred, povuče se, a Zmijarica se vrati u čučajući položaj i pusti je. Kobra se spiralno pope uz njenu ruku i leže joj na pleća.

"Spavaj, Stavine", reče Zmijarica. "Imaj poverenja u mene, i ne boj se jutra."

Stavin je nekoliko trenutaka zurio u nju, tražeći istinu u njenim plavim očima. "'Oće Trava da me čuva?"

Iznenadilo ju je to pitanje, zapravo onaj stepen prihvatanja koji se tim pitanjem ispoljio. Sklonila mu je kosu sa čela i nasmešila se osmehom ispod koga samo što nisu navrle suze. "Naravno." Dohvatila je Travu sa jastuka. "Moraš ovo dete da čuvaš noćas i da paziš na njega." Zmija ležaše mirno u njenoj šaci, svetlucajući očima. Položila je zmiju blago nazad na jastuk.

"Sad spavaj."

Stavin je sklopio oči i odjednom kao da je život izišao iz njega. Promena je bila tako velika da se Zmijarica naže napred da ga pipne, da se uveri da nije umro; onda vide da dečko diše, mada plitko i polako. Zašuškala je cebe oko njega i ustala.

Ta nagla promena položaja tela donela joj je vrtoglavicu; zateturala se, pa učvrstila na nogama. Na njenim plećima Maglica se zategla.

Zmijaricu su oči pekle, a stvari oko sebe videla je previše oštro, sa onom vrstom jasnoće koja se doživljava u groznici. Skupila je snagu da se odupre gladi i

iscrpljenosti. Sagla se polako i podigla kožnu torbu. Maglica vrhom jezika dotače njen obraz. Zmijarici je i dalje smetalo zujanje u ušima.

Odgurnula je platno na ulazu u šator i osetila olakšanje zbog činjenice da je još noć. Mogla je Zmijarica da izdrži toplotu dana, ali bi se blistavost sunca kovitlala u njoj, pržeći je. Sigurno je pun mesec; iako su oblaci zaklonili celo nebo, kroz njih se difuzno širilo toliko svetlosti da se nebo činilo sivim od horizonta do horizonta. Uokolo nje bejahu šatori, a iza njih grupe bezobličnih senki uzdignutih od tla. Ovde, na ivici pustinje, vode je bilo toliko da je žbunje, u grupicama, pa i malenim gustišima, moglo da opstaje i tako obezbeđuje hranu i zaklon za svakovrsna živa bića. Crni pesak, koji se preko dana iskrio i time zaslepljivao putnike, u noći je izgledao kao sloj mekane čađi. Ali čim je Zmijarica iskoračila iz šatora, ta iluzija mekoće nestade; njene čizme se zariše, krckajući, u oštre, tvrde čestice.

Stavinova porodica je čekala, sedeći između šatora u zbijenoj grupi. Šatori ovoga naselja bili su pobodeni na prostoru sa kog je žbunje uklonjeno čupanjem i spaljivanjem. Ljudi su sedeli na pesku. Gledali su je ćutke, nadajući se samo kroz poglede, ne pokazujući izrazima lica ništa. Uz njih je sedela jedna žena nešto mlađa od Stavinove majke. Bila je obučena kao i ostali, u dugu opuštenu odeždu, ali je na sebi imala jedan ukras, jedini ukras koji je Zmijarica kod ovog naroda ikada videla: kružnu pločicu koja označava vođu, okačenu oko vrata kožnim kaišem. Da je ona starijem mužu neki rod,

videlo se po mnogim detaljima: po visokim jagodicama, po ravnim, oštro ograničenim površinama na licu, po tome što je njegova kosa već bila sasvim seda, a njena rano prešla iz potpuno crne u prosedu, kao i po tome što su im oboma oči imale onu tamnu nijansu najpogodniju za opstanak u pustinji, pod jakim suncem. Na zemlji do njihovih nogu neka mala crna životinja uhvaćena u mrežu trzala se, ne bi li se oslobodila, i povremeno je slabašno cičala.

"Stavin je zaspao", reče Zrnijarica. "Ne uznemiravajte ga, ali idite kod njega ako se probudi."

Žena i mlađi muž ustadoše i odoše unutra, ali stariji muž stade pred nju. "Da li ćeš moći da mu pomogneš?"

"Nadam se da ćemo moći. Tumor je u odmakloj fazi, ali izgleda da se sastoji iz samo jednog komada."

Sopstveni glas zvučao joj je udaljeno i šuplje, kao da laže. "Maglica će biti spremna ujutru."

Osećala je da treba još nekim rečima da ga umiri, ali te reči nije nalazila.

"Moja sestra je htela da razgovara s tobom", reče on i ode ostavivši njih dve nasamo. Nije se potrudio ni da jednu drugoj predstavi, pa čak ni da sebe malo uzdigne tako što bi rekao da je ta visoka žena predvodnik ove naseobine. Zrnijarica pogleda za njim, ali samo vide kako se ulaz u šator zatvara. Još dublje je osetila svoju iscrpljenost, a Maglica podela po njenim leđima i ramenima bila joj je, po prvi put, težak teret.

"Je li ti dobro?"

Zrnijarica se okrete. Ova je žena prilazila sa

prirodnom elegancijom, ali u isti mah i pomalo nezgrapno, jer je bila u odmakloj trudnoći. Zmijarica je morala da pogleda uvis da bi joj videla oči. Ova žena je imala majušne bore u uglovima očiju, kao da se ponekad smejala u tajnosti. Sad se nasmešila, ali zabrinuto.

"Izgledaš veoma umorna. Da odredim nekoga da ti pripremi postelju?"

"Ne sad", reče Zmijarica. "Ne još. Spavaću tek posle."

Zapovednica je ispitivački gledala u nju i Zmijarica oseti da im je zajedničko to što obe nose teret odgovornosti.

"Razumem. Valjda. Možemo li nešto da ti obezbedimo? Treba li neko da ti pomogne oko tvojih preparata?"

Zmijarici su ova pitanja izgledala komplikovana. Kao da su to nekakvi složeni problemi, okretala ih je u svome zamorenom mozgu, pregledala ih je, rastavljala na delove i konačno shvatila šta znače. "Mom poniju je potrebno hrane i vode..."

"Za to smo se već pobrinuli."

"I potreban mi je neko ko će pomoći oko Maglice. Neko jak. Ali važnije je da se ne plaši."

Zapovednica je klimnula. "Pomogla bih ja", reče, "ali u poslednje vreme sam nešto nezgrapna. Naći ću nekog."

"Hvala ti."

Ponovo se uozbiljivši, žena je krenula, glave malo pognute, ka jednoj manjoj grupi šatora. Zmijarica ju je ispratila pogledom i divila se njenoj gracioznosti. Činilo joj se da je u poređenju sa ovom ženom mala, mlada i

gruba. Pesak, koji joj je dotle bio kao narukvica, počeo da se odmotava sa njenog ručnog zgloba. Po načinu kako su njegove krljušti klizile preko njene kože osetila je na šta se sprema i uhvatila ga je pre nego što je mogao da padne na zemlju. Pesak je iz njenih ruku izvio i uzdigao gornji deo tela. Palacao je i zurio prema maloj životinji, osećajući njenu telesnu toplotu, osećajući miris njenog straha. "Ma znam da si gladan", reče Zmijarica, "ali to stvorenje nije za tebe." Stavila je Peska u torbu, zatim je digla i Maglicu sa ramena i pustila je da se svije unutar mračne pregrade u istoj torbi. Životinjica je ciknula i ponovo počela da se bacaka čim Zmijaričina mutna senka pređe preko nje. Zmijarica se saže i uze zverčicu. Brzi niz prestrašenih krikova postepeno se smirivao i konačno je prestao, jer ju je Zmijarica blago milovala. Konačno je životinjica ležala mirno, teško dišući, iscrpljena, i zurila u Zmijaricu žutim očima. Imala je dugačke zadnje noge i široke, šiljate uši, a nos joj se trzao od mirisa zmija. Meko crno krzno bilo je izdeljeno na nepravilne rombove tamo gde su se konopci mreže urezali. "Žalosti me da ti oduzmem život", reče Zmijarica životinjici. "Ali bar neće više biti straha, a neće te ni boleti." Sklopila je šaku nežno oko nje, gladeći je i dalje, i stisnula kičmu odmah ispod lobanje. Zatim je povukla, samo jednom, brzo. Životinja kao da se nešto malo borila, ali bila je u stvari već mrtva. Zgrčila se: privukla je noge uz telo i skupila drhtave prste sve četiri noge u male pesnice. Izgledalo je kao da još zuri u Zmijaricu. Ova je sad oslobodila telo životinjice od mreže. Zmijarica je iz fišeklje na svom

opasaču izdvojila, između staklenih bočica, tako majušnih da su to pre bile cevčice sa zatvaračima, jednu; razdvojila je stisnute vilice životinjice i pustila da među njih padne samo jedna kap mutne supstance iz bočice. Zatim je brzo prišla torbi, otvorila je i pozvala Maglicu. Kobra izađe polako, klizeći preko ivice, spuštenog plašta iza glave, vukući se preko oštrog peska. Mlečnobeke krljušti odbijale su tanku svetlost. Osetila je miris životinjice, potekla ka njoj, pecnula je jezikom. Za trenutak se Zmijarica pobojala da će kobra odbiti mrtvo meso, ali telo je bilo još toplo, još se refleksno grčilo, a kobra je bila veoma gladna. "Zalogajčić za tebe", progovori Zmijarica kobri; navika, stečena u dugoj samoći. "Da ti otvori apetit." Maglica onjuši životinjicu, uzmače glavom unazad i napade, zarivajući svoje kratke otrovne zube u maleno telo, ujedajući ponovo i ponovo, ispumpavajući svoj rezervoar otrova. Pustila je plen samo da bi ga odmah još bolje zahvatila, a onda poče da namiče svoje vilice sa svih strana na plen, koji će joj jedva malčice raširiti grlo. Kad je to završeno i kad je Maglica mirno ležala na pesku, vareći svoj mali obrok, Zmijarica je sela pokraj svoje kobre, držala ju je i čekala. Čula je korake na oštrome pesku. "Poslaše me da ti pomognem." Čovek je bio mlad, mada je u svojoj crnoj kosi imao i po koju belu vlas. Bio je viši od Zmijarice i prilično zgodan. Oči su mu bile crne, lice oštro, a kosa povučena unazad i vezana iza potiljka. Izrazom lica ništa nije otkrivao. "Bojiš li se?" "Radiću kako mi kažeš." Iako mu se telo nije razaznavalo ispod dugačke odežde, snaga

mu se poznavala po dugačkim, lepim rukama. "Onda drži telo zmije i ne daj da te iznenadi." Maglica je počela da se trza od efekta hemikalije koju je Zmijarica usula u mrtvu životinjicu. Kobrine oči sad su buljile ne videći ništa. "Ako ugrize..." "Drž' brzo!" Mladić je posegnuo obručke, ali je njegovo oklevanje bilo predugo. Maglica se izvila i ošinula repom, zahvativši ga posred lica. Zateturao se unazad, bar isto toliko zbog iznenađenja koliko i zbog bola. Zmijarica nije popuštala svoj čvrsti zahvat iza vilica zmije, a ujedno se borila da zmiju savlada čitavom dužinom. Maglica nije spadala u zmije daviteljke, ali svejedno je bila glatka, jaka i brza. Šibala je na sve strane, a dah joj je izlazio iz pluća u dugim šištavim mlazevima. Sad bi ugrizla sve što bi dohvatila. Boreći se, Zmijarica je uspela da stisne otrovne žlezde kobre i istisne joj i poslednju kap otrova. Kapi otrova jedan su tren visile sa kobrinih očnjaka, hvatajući svetlost kao kakvi dragulji; zatim ih silina kobrinih grčeva odbaci daleko u tamu. Zmijarici je u daljem rvanju pomogao, bar u ovoj prilici, bar jednom u životu sam pustinjiski pesak: nije šružao kobri dobar oslonac. Osetila je kako iza nje mladi čovek mlatara rukama, grabeći telo i rep zmije. Maglicin napad grčeva odjednom prestade i u rukama im ostade opuštena zmija. "Izvinjavam se..." "Samo ti nju drži", reče Zmijarica. "Tek će biti noćas posla za nas." Kad su Maglicu ponovo obuzeli grčevi, mladić ju je držao čvrsto i stvarno donekle pomogao. Čim je taj drugi napad grčeva prošao, Zmijarica mu odgovori na ranije postavljeno pitanje. "Ako bi ona spremila otrov, pa te

ugrizla, ti bi verovatno umro. Čak i sad bi od njenog ujeda bolovao. Ali ako ne učiniš nešto glupo, ona nikog neće ujesti, ili će u najgorem slučaju ujesti mene."

"Ti bi mome rođaku slabo pomogla, mrtva, ili na samrti."

"Ne razumeš. Maglica mene ne može ubiti." Ispružila je ruku tako da on vidi belinu ožiljaka od zmijskih ujeda. Zurio je u ožiljke, zatim je opet jedan dugi trenutak gledao pravo u oči, pa sklonio pogled.

Ono mesto na nebu iz kog se širila svetlost pomicalo se polako ka zapadu. Držali su kobru kao dete. Zmijarica poče da pada u dremež, ali Maglica pomače glavu, tupo nastojeći da se oslobodi stiska, i Zmijarica se odmah razbudi. "Ne smem da zaspim", reče mladiću. "Pričaj mi. Kako te zovu?" Kao Stavin ranije, tako je sad ovaj mladić oklevao. Kao da se nečeg bojao, nje možda. "Moj narod", reče, "smatra da nije mudro reći svoje ime strancu."

"Ako me smatrate za vešticu, nije trebalo da tražite moju pomoć. Ne znam nikakve mađije i ne tvrdim da znam."

"Nije to sujeverje", reče on. "Nije onako kako bi se moglo pomisliti. Ne bojimo se da će neko baciti čini na nas."

"Ne mogu da upoznam običaje svih ljudi na Zemlji, pa se zato držim svojih običaja. A moj je običaj da se onome s kim saradujem obraćam po imenu." Gledala ga je pokušavajući da u mutnoj svetlosti odgonetne njegov izraz lica.

"Naše porodice znaju naša imena, a kad se troje

odluče da sklope brak, jedno drugom otkriju imena."

Zmijarica je razmislila o tom običaju i zaključila da njoj nikako ne bi odgovarao. "Nikom drugom? Nikad?"

"Pa... prijatelj možda može da sazna ime čoveka."

"Aha", reče Zmijarica. "Vidim. Ja sam još nepoznata osoba ili čak neprijatelj."

"Pa prijatelj bi mogao saznati moje ime", ponovio je mladić. "Ne mislim da te uvredim, ali ne razumeš.

Poznanik nije prijatelj. Mi prijateljstvo visoko cenimo."

"U ovakvoj zemlji čovek bi trebalo da bude u stanju brzo da oceni da li neko zaslužuje da bude nazvan prijateljem."

"Retko sklapamo prijateljstvo. To je velika obaveza."

"Zvuči kao nešto čega se treba plašiti."

Razmotrio je tu mogućnost. "Ono čega se bojimo jeste izneveravanje prijateljstva. To je vrlo bolno."

"Da li je tebe iko ikad izneverio?"

Pogledao ju je oštro, kao da je sad prešla granicu pristojnosti. "Ne", reče glasom tvrdim kao što mu je i lice bilo tvrdo. "Nikad prijatelj. Ne postoji niko koga bih ja nazvao svojim prijateljem."

Takvo njegovo reagovanje navelo je Zmijaricu da se trgne. "To je vrlo žalosno", rekla je i začutala, pokušavajući da shvati kakve su to duboke nevolje naterale ljude da se toliko zatvore; upoređivala je svoju usamljenost, koju nije mogla izbeći, sa njihovom, koju su sami izabrali. "Mene možeš zvati 'Zmijarica'", reče ona konačno, "ako možeš da prisiliš sebe da to izgovoriš. Upotreba mog imena ne obavezuje te ni na šta."

Činilo se da mladić namerava nešto da kaže; možda je opet pomislio da ju je uvredio, a možda je nameravao da dalje brani običaje svog naroda; ali Maglica poče da se uvija u njihovim rukama, pa su morali da je drže da se ne povredi. Ova je kobra za svoju dužinu bila mršava, no ipak je bila snažna, a njeni su grčevi ovog puta bili jači nego ikad pre. Zamalo da se svojim bacakanjem otrgne iz Zmijaričinog zahvata. Pokušala je da raširi plašt iza svoje glave, ali to nije mogla od Zmijaričinih ruku. Zinula je i počela da šišti, ali ništa nije kapalo iz očnjaka.

Obmotala se repom mladiću oko struka. On poče da je vuče i da se okreće ukrug da bi se oslobodio namotaja.

"Nije ona davitelj", reče Zmijarica. "Pusti je da se..."

Prekasno; zmija se iznenada opustila i mladić izgubi ravnotežu. Maglica kao bič šibnu u stranu, šarajući telom po pesku. Zmijarica se s njom rvala sama dok je momak pokušavao opet da je uhvati, ali kobra se obmota oko Zmijarice i tako dođe do oslonca, koji je koristila za dalje trzanje. Zmija poče da se izmiče devojci iz šaka.

Zmijarica se baci zajedno sa kobrom u pesak i Maglica se nadnese nad nju, otvorenih čeljusti, razbešnjena, šišteći. Mladić se bacio i zahvatio je čvrsto, tik ispod plašta. Zato je sad Maglica pokušala svoj napad da prenese na njega, ali ju je Zmijarica sprečila. Zajedničkim snagama oduzeli su zmiji oslonac i pokorili je. I dok se Zmijarica trudila da ustane, zmija-naočarka iznenada se ukruti, tako da je ležala između njih gotovo kao kakva motka. Oboje su bili oznojeni; momku se, ispod kože dobro potamnele od sunca, videlo bledilo, a Zmijarica je drhtala.

"Sad ćemo moći malo da se odmorimo", reče Zmijarica. Pogledala ga je i videla tamnu prugu na njegovom obrazu, tamo gde ga je dokačio kobrin rep. Posegla je rukom i dotakla to mesto. "Imaš masnicu", reče. "Ali neće biti ožiljka."

"Kad bi bilo istina ono da zmije ubadaju repom, onda bi ti držala i za glavu i za rep, pa za mene ne bi bilo posla."

"Noćas mi je potreban neko da mi pomogne da ne zaspim; bez obzira na to da li pomaže i oko zmije ili ne." Borba sa zmijom stvorila je plimu adrenalina, ali njega je sad nestalo, pa se iscrpljenost i glad vratiše još jače.

"Zmijarice..."

"Da?"

Nasmešio se za trenutak, na takav način kao da mu je napola neprijatno. "Samo probam izgovor."

"Nije loše ispalo."

"Koliko ti je bilo potrebno da pređeš pustinju?"

"Ne dugo. Ali predugo. Šest dana."

"Od čega si živela?"

"Ima vode. Putovali smo noću, sem juče kad nisam mogla da nađem zaklon."

"Nosila si svu hranu?"

Slegla je ramenima. "Malo." I poželela je da nije pomenuo hranu.

"Šta ima s druge strane?"

"Još peska, još žbunja, ali malo više vode. Nekoliko grupa ljudi tamo stanuje, tamo su trgovci i tamo je stanica na kojoj sam odrasla i izučila zanat. A još dalje je planina

sa gradom u svojoj unutrašnjosti."

"Voleo bih da vidim grad. Jednog dana."

"Pustinja se može preći."

Nije više ništa rekao, ali Zmijarica je imala svoje uspomene na napuštanje doma, uspomene tako sveže da je mogla da nasluti njegove misli.

Odjednom otpoče novi napad grčeva, mnogo pre nego što ga je Zmijarica očekivala. Po oštini ovih grčeva, videla je da se dečak Stavin nalazi u doista odmakloj fazi bolesti i pozelela je da je već jutro. Ako treba da izgubi dečaka, onda neka ga izgubi, neka ga ožali i neka pokuša sve da zaboravi, što pre. Zmija se tako bacala da bi svakako razmrskala sopstvenu glavu o pesak da je njih dvoje nisu držali. Odjednom se potpuno ukočila, čeljusti čvrsto stisnutih, klonulog jezika.

Prestade da diše.

"Drži je", reče Zmijarica. "Drži je za glavu, brzo, hvataj, a ako ti isklizne, beži. Ma, grabi je! Neće te sad napasti, ali može slučajno da ti zapara kožu."

Oklevao je samo tren, a onda ščepao kobru tik ispod glave. Zmijarica je potrčala, klizajući se u dubokom pesku, iz kruga šatora, prema prostoru gde je žbunje još raslo. Odlamala je suve trnovite grančice koje su je ubadale po rukama punim ožiljaka. Krajičkom oka zapazila je klupko zmija otrovnica sa roščićima na glavama, zmija tako ružnih da su izgledale izobličene; imale su svoje leglo ispod jednog gustog izraštaja sasušenog rastinja. Šištale su na nju, a ona ih je ignorisala. Našla je uzanu šuplju stabljiku i ponela je

nazad. Ruke su joj krvarile od dubokih ureza.

Klekla je pored Magličine glave, silom otvorila kobrina usta, zabila joj cevčicu duboko u grlo, i to kroz prolaz za vazduh koji se nalazio kod korena kobrinog jezika. Primakla se licem u neposrednu blizinu, uzela cevčicu u usta i počela blago da duva u Magličina pluća.

Zapažala je: ruke mladića, koje kobru drže onako kako je od njega tražila; disanje mladića, koji je prvo hripnuo od iznenađenja, a zatim dalje disao isprekidano; pesak koji joj je grebao laktove na koje se oslanjala; zagušljiv miris tečnosti koja je kapala iz očnjaka zmije; i sopstvenu vrtoglavicu, za koju je još uvek mislila da je samo od iscrpljenosti. Tu vrtoglavicu je odagnala od sebe snagom volje, zato što je morala.

Zmijarica je duvala, pravila pauzu, opet duvala, šaljući vazduh u pluća zmije, sve dok Maglica taj ritam nije uhvatila i sama, i bez pomoći, produžila.

Zmijarica se uzdiže u čučeci položaj. "Mislim da će joj biti dobro", reče. "Nadam se da će joj biti dobro." Prešla je nadlanicom preko čela. Taj dodir bacio je iskru bola; trgla je ruku naniže, sad već u agoniji bola, koji se naglo proširio kroz celu ruku, kroz kosti, kroz rame, kroz prsa, i objumio srce. U njenom osećaju ravnoteže nešto se izvрте. Padala je, pokušavala da se zadrži, ali su joj pokreti bili usporeni, borila se protiv muke u stomaku i protiv vrtoglavice i zamalo da uspe, ali gravitacija kao da se izgubila u bolu i ona osta u tami, izgubljena, bez ikakve orijentacije.

Osećala je pesak na onim mestima gde joj je grebao

obrazе i dlanove, ali tako kao da je postao nešto mekano. "Zmijarice, mogu li sad da pustim?" Mislila je da to pitanje svakako mora biti upućeno nekom drugom, a u isti mah dobro je znala da nema ko drugi na njega da odgovori, nema ko drugi da se odazove na to ime. Osetila je neke ruke na sebi, i to blage; želela je da reaguje; ali ju je umor savladavao. San joj je bio potrebniji, pa je odgurnula te ruke. Ali one su pridržavale njenu glavu, prinele neki predmet od suve štavljene kože njenim ustima, i sipale joj vodu u grlo.

Zakašljala se, počela da se guši i ispljunula tu vodu. Izdigla se na jedan lakat. Pred očima joj se razbistrilo, i shvatila je da se trese. Osećala se isto onako kao kad ju je zmija prvi put ugrizla, pre nego što je završila proces sticanja imuniteta. Mladić se naginjao nad nju, sa čuturicom u ruci. Iza njega, Maglica je polako puzila u tamu. Zmijarica zaboravi bol koji je u njoj pulsirao. "Maglice!" Udarila je šakom po tlu.

Mladić se okrenuo, uplašen; zmija se uzvi u vazduh, gotovo do visine Zmijarićinih očiju kad Zmijarica stoji. Raširila je svoj plašt njihala se, posmatrala besno, spremna da napadne. Izgledala je kao bela linija koja se talasa naspram crnog. Zmijarica je prinudila sebe da ustane; osećala se kao da se upire da kontroliše neko nepoznato telo. Zamalo da opet padne, ali je ostala na nogama. "Ne smeš sad u lov", reče zmiji. "Ima ovde posla za tebe." Digla je desnu ruku i držala je malo po strani, kao mamac, da bi se Maglica, ako napadne, bacila na tu stranu. Ta ruka, međutim, sva joj je otežala od bola.

Zmijarica se nije toliko plašila kobrinog ujeda koliko gubitka one tečnosti koja se sad nalazila u kobrinim kesicama za otrov. "Dođi", reče. "Dođi i ne srđi se." Videla je da joj niz prste curi krv i još više se uplašila za Stavinovu sudbinu. "Jesi li me ovo ti ujela, stvore jedan?" Ali nije to bila ta vrsta bola; pravi kobrin otrov bi je umrtvio, a ovaj novi serum bi je samo peckao...

"Ne", prošaputa mladić iza Zmijarice. Naočarka napade. Refleksi stečeni dugim vežbanjem aktiviraše se. Zmijarica je munjevito izmakla desnu ruku, a levom zgrabila Maglicu pre nego što je ova mogla da se vrati u početni položaj. Kobra se malo grčila, pa se umirila.

"Podli stvore", reče Zmijarica. "Sram te bilo." Okrenula se i dopustila zmiji da joj se preko ruke uspuza na ramena. Tu se Maglica smestila kao obris nekog nevidljivog ogrtača, a rep joj se vukao kao svadbeni veo.

"Nije me ona ujela?"

"Ne", reče mladić. Glas mu je bio uzdržan, ali je sadržavao trag strahopoštovanja. "Trebalo bi da već umireš. Trebalo bi da budeš zgrčena na zemlji, a cela ruka da ti bude natečena i tamnomodra. Jer kad si se vratila..." Pokazao je na njenu desnu ruku. "Izgleda da je to ujed žbunske otrovnice."

Zmijarica se setila onog klupka zmija ispod grančica i pipnula okrvavljeno mesto na nadlanici. Kad je obrisala krv, među ogrebotinama od trnja ukazao se dvojni ubod zmijskih zuba. Rana je bila pomalo natečena. "Ovo treba očistiti", reče ona. "Sramota je što sam to propustila." Bol od ujeda razlivao se u blagim talasima kroz njenu šaku i

ruku, nije više palio. Stajala je gledajući mladića i pokušavajući svojim umornim očima, u slaboj svetlosti meseca koji je zalazio i zore koja još nije stvarno počela, da uhvati obrise pejzaža; činilo joj se da se pejzaž talasa i menja. "Držao si Maglicu dobro i hrabro. Ja ti se zahvaljujem."

Oborio je pogled, gotovo joj se poklonio. Ustao je i prišao joj. Devojka je stavila ruku Maglici blago na vrat, da se zmiija ne uznemiri. "Biće mi čast", reče mladić, "ako me odsad zoveš imenom Arevin."

"Biće mi drago."

Zmijarica je klekla i pridržavala bele namotaje koji su klizili, dok je Maglica polako ulazila u svoju pregradu u torbi. Vrlo skoro, kad se Maglica sasvim uspokoji, a to će biti u zoru, oni će poći Stavinu. Vrh Magličinog belog repa nestade u torbi. Htela je sad da ustane, ali nije mogla. Još se nije sasvim oslobodila dejstva novog otrova. Koža oko mesta ujeda bila je osetljiva i crvena, ali krvarenje se nije pojačalo. Ostala je u klečećem položaju, sva klonula. Zurila je u svoju ruku. Njene misli su polako puzale ka zaključku da treba nešto da učini i to ovoga puta za sebe.

"Da ti pomognem, molim te."

Uzeo ju je za rame i pomogao joj da ustane. "Izvini", reče ona. "Toliko mi je potreban odmor..."

"Da ti operem ruku", reče Arevin. "Onda možeš da spavaš. Reci mi kad da te probudim..."

"Ne mogu još da spavam." Pribrala se, uspravila, zabacila sa čela u stranu svoje kratke kovrdže ovlažene

od znoja. "Sad mi je dobro. Imaš li vode?"

Arevin raskopča svoj široki ogrtač. Ispod njega nosio je samo jedno platno oko bedara, i kožni opasač sa nekoliko kožnih čaturica i kesa. Bio je vitak i dobro građen, imao je dugačke i mišićave noge. Boja njegovog tela bejaše nešto svetlija od lica, mnogo češće izloženog suncu. Izvadio je ispod ogrtača čaturicu sa vodom i posegnuo ka njenoj ruci.

"Ne, Arevine. Ako otrov uđe u neku malu ogrebotinu na tvojoj koži, može da izazove infekciju."

Sela je i pljusnula malo mlake vode preko desne nadlanice. Voda je do tla stizala crvenkasta, a zatim je u pesku iščezavala ne ostavljajući ni trag, ni vlažno mesto koje bi se moglo приметiti. Rana je još malčice krvarila, ali bol je gotovo sasvim prestao. Otrovnost je već bio bezmalo u celosti neutralisan.

"Ne razumem", reče Arevin, "kako je moguće da ti nije ništa. Moju mlađu sestru je ujela žbunska otrovnica." Nije više govorio onako smireno kao što je možda hteo. "Ništa nismo mogli da učinimo da je spasemo, ništa od naših sredstava nije moglo čak ni da joj ublaži bolove."

Zmijarica mu je vratila čaturicu. Iz jedne od bočica koje je čuvala u fišekliji sipala je malo melema na dvostruki ubod koji se već zatvarao. "To je deo naših priprema", reče. "Radimo sa mnogim vrstama zmija, pa moramo da steknemo što širi imunitet." Slegla je ramenima. "Taj proces je mukotrpan i malčice bolan." Stisla je desnu šaku u pesnicu; film na rani je izdržao. Osećala se čvrstom. Nagla se ka Arevinu i opet dotakla

masnicu na njegovom obrazu. Namazala je tanak sloj melema preko masnice. "Da... Od ovoga će brže da prođe."

"Ako ne smeš da zaspiš", reče Arevin, "smeš li bar da se odmaraš?"

"Da", reče ona. "Ali ne dugo."

Sela je uz Arevina i naslonila se na njega. Posmatrali su kako sunce pretvara oblake u zlato, u plamen i ćilibar. Jednostavni fizički dodir ljudskog bića pričinjavao je Zmijarici zadovoljstvo, ali ne dovoljno zadovoljstva. U neko drugo vreme, na nekom drugom mestu, učinila bi i nešto više, ali ne ovde, ne sada.

Kad se i donja ivica svetle mrlje sunca odlepila od horizonta, Zmijarica je ustala i izmamila Maglicu iz torbe. Kobra je izašla polako, bez mnogo snage, i uspuzala se na ramena svoje gospodarice. Devojka uze torbu i pođe sa Arevinom prema maloj grupi šatora. Sve troje Stavinovih roditelja čekalo ju je ispred ulaza u svoj šator. Bili su zbijena, odbrambena, ćutljiva grupa. U jednom trenutku Zmijarica je pomislila da su odlučili da odbiju njene dalje usluge. Zatim ih je pitala, osećajući žaljenje i strah kao vruće gvožđe u ustima, da li je Stavin možda umro. Odmahnuli su glavom i pustili je da uđe.

Stavin je ležao onako kako ga je i ostavila i još spavao. Odrasli su joj zurili u leđa; osećala je miris straha. Maglica poče da palaca, jer je postajala nervozna, misleći da gde ima straha, ima i opasnosti. "Znam da biste rado ostali", reče Zmijarica, "da biste pomogli, kad biste mogli. Ali niko sem mene ne treba ništa da učini.

Molim vas, čekajte napolju."

Pogledali su se između sebe, pogledali Arevina pomislila je da će odbiti da izađu. Želela je da utone u ćutanje i da zaspi. "Hajdemo, rođaci", reče Arevin. "U njenim smo rukama." Odgurnuo je vrata šatora i pokretom ruke ih pozvao da iziđu. Zmijarica mu je zahvalila samo kratkim pogledom, a on je njoj uzvratio nečim što je zamalo moglo da postane osmeh. Okrenula se Stavinu, klekla pored njega. "Stavine..." Dotakla mu je čelo; bilo je vrlo vruće. Primetila je da joj je ruka manje sigurna nego pre. Već prvi dodir probudio je dete. "Vreme je", reče Zmijarica.

Trepnuo je, izlazeći iz nekog dečjeg sna, primetio ju je, i polako ju je prepoznao. Nije izgledao uplašen. Zmijarica je zbog toga bila zadovoljna, ali je zbog nečeg drugog, što nije mogla da odredi, bila uznemirena.

"Da li će boleti?"

"Da li boli sada?"

Oklevao je, pogledao na drugu stranu, pa opet u Zmijaricu. "Da."

"Možda će malo jače da boli. Nadam se da neće. Jesi li spreman?"

"Je l' može i Trava da ostane?"

"Sigurno", rekla je. I shvatila šta nije u redu.

"Odmah se vraćam", reče. Glas joj se toliko izmenio, stegao, da se dečko uplašio. Izašla je iz šatora polako, smireno, suzdržavajući se. Napolju, lica troje roditelja jasno su joj kazala čega se oni plaše.

"Gde je Trava?"

Arevin, koji joj je bio okrenut leđima, od njenog tona se trgao. Mlađi muž je ispustio jedan mali glas očajanja i oborio pogled; nije više mogao da gleda pravo.

"Uplašili smo se", reče stariji muž. "Mislili smo da će ugristi dete."

"Ja sam to mislila. Ja sam to uradila. Zmija mu je išla preko lica, videla sam očnjake..." Žena je stavila ruke na ramena mlađeg muža i više ništa nije rekla.

"Gde je on?" Htela je da vrišti, ali to ipak nije učinila.

Doneše joj malu, otvorenu kutiju. Zmijarica je uze i zaviri unutra. Trava je ležao takoreći prepolovljen, a creva su mu se rasula na sve strane. Ležao je postrance i dok je ona gledala, tresući se, on jedanput izbacij jezik, pa ga uvuče. Zmijarica je u svome grlu načinila neki glas, ali tako duboko da to nije moglo biti plakanje. Nadala se da su njegovi pokreti samo refleksi, ali ga je ipak blago podigla, sagla se, poljubila nežne zelene krljušti iza njegove glave, a zatim zagrizla, samo jednom, oštro, iza same lobanje. Zmijaska krv, hladna i slana, potekla joj je po ustima. Ako Trava dosad i nije bio mrtav, sad ga je trenutno usmrtila.

Pogledala je roditelje i Arevina; svi su bili bleđi, ali ona nije ni najmanje saosećala sa njihovim strahom, nije nimalo marila što je i njima žao. "Tako malo biće", rekla je. "Tako malo biće, koje je samo moglo da pruži zadovoljstvo i snove." Gledala ih je još jedan trenutak, pa se okrenula da opet uđe u šator.

"Čekaj." Čula je kako joj se stariji muž približava. Stavio joj je ruku na rame, ali se ona izmakla. "Daćemo ti

sve što želiš", reče on, "samo se više ne približavaj detetu."

Okrenula se ka njemu kipteći od besa. "Zar zbog vaše gluposti da ubijem Stavina?" On kao da se spremao da je fizički zadrži. Gurnula ga je ramenom žestoko u stomak, bacila se u šator, i ritnula torbu. Naglo probuđen, i ljut, Pesak iskliznu iz torbe i namota se u višestruki kolut na zemlji. Kad su mlađi muž i žena pokušali da uđu, Pesak je zašištao i počeo da zvekeće repom silovitije nego što je ikad u Zmijaričinom prisustvu učinio. Nije se ni osvrnula. Sagla je glavu i obrisala suze pre nego što je Stavina mogao da ih spazi. Klekla je kraj njega.

"Šta je bilo?" reče Stavina. Čuo je, kao što je i morao čuti, glasove i trčanje pred šatorom.

"Ništa, Stavine. Da li si znao da smo mi došli preko pustinje?"

"Ne", reče on zadivljeno.

"Bilo je mnogo toplo, a nismo imali ništa za jelo. Trava je otišao da lovi, noćas. Bio je veoma gladan. Hoćeš li mu oprostiti, pa da ja počnem? Ja ću ovde ostati sve vreme."

Izgledao je vrlo umoran; bio je obuzet razočaranjem, ali nije imao snage da se raspravlja. "Dobro." Glas mu je zvučao kao pesak koji ističe kroz prste. Zmijarica je sad podigla Maglicu sa ramena i skinula ćebe sa Stavinovog malog tela. Tumor se bio raskrupnjao ispod dečakovog grudnog koša, izobličujući telo, potiskujući vitalne organe, isisavajući hranu koja je bila potrebna organizmu i koristeći je da bi još više rastao i istovremeno trujući

telo svojim otpadnim materijama. Zmijarica je držala Maglicu iza glave, ali ju je pustila da klizi po dečakovom telu, da teče po njemu, da ga dodiruje, proba ukus. Morala je da zadržava kobru, da ova ne bi odmah napala; jer opšte uzbuđenje prenelo se i na Maglicu. Kad god bi Pesak zazvečao, Maglica se trzala. Zmijarica ju je gladila, smirivala. Postepeno preovladaše oni načini ponašanja koji su kobri bili usađeni vežbanjem i odgajanjem kroz mnogo pokolenja, čime su se jedino mogli suzbiti neki prirodni nagoni. Kad je svojim račvastim jezikom dodirnula kožu neposredno iznad tumora, Maglica zastade, a Zmijarica je pusti.

Kobra se povukla unazad, pa napala, ujela onako kao što kobre obično ujedaju: zarila je svoje kratke očnjake, pa se za tren povukla, pa ugrizla ponovo, nastojeći da svoj plen i drži, i ujeda. Stavin je jauknuo, ali nije pokušao da se istrgne iz Zmijaricinih ruku, koje su ga držale.

Maglica je sasula u dete ceo sadržaj svojih vrećica za otrov, a onda ga je pustila. Uzdigla se, virnula unaokolo, svila svoj plašt iza glave i krenula u savršeno pravoj liniji preko asura prema svom tamnom skrovištu u torbi.

"Završili smo posao, Stavine."

"Hoću li sad umreti?"

"Ne", reče Zmijarica. "Ne sada i ne još mnogo godina, nadam se." Iz svoje fišeklije izvadila je cevčicu sa nekim prahom. "Otvori usta." Dečačić je zinuo, a ona mu posu jezik tim prahom. "Od ovoga manje boli." Raširila je komad platna preko mnogobrojnih plitkih uboda, ali nije

brisala krv.

Okrenula mu je leđa.

"Zmijarice? Jel' ideš?"

"Neću otići dok ti ne kažem zbogom. Obećavam."

Dete se zaveli nazad na ležaj, zatvori oči i prepusti se dejstvu seruma.

Smirivši se, Pesak se udobno smestio na tamne asure blizu ulaza. Zmijarica je tapnula po podu da ga dozove. Pesak joj priđe i trpeljivo dopusti da ga stavi u torbu. Zmijarica je zatvorila torbu, podigla je i još joj se činilo da je torba prazna. Čula je zvuke ispred šatora. Stavinovi roditelji i ljudi koji su došli da im pomognu pomakli su platno na ulazu, zavirili unutra. Gurali su štapove ispred sebe još pre nego što su bacili prvi pogled u šator. Zmijarica je spustila svoju torbu na tle. "Posao je obavljen." Ušli su. I Arevin je bio sa njima; jedini on nije imao štap u rukama. "Zmijarice...", reče on. U njegovom glasu bilo je očajanja, sažaljenja, zabune; nije bila sigurna u šta on stvarno veruje. Osvrnuo se. Stavinova majka stajala je tačno iza njega. Dohvatio je tu ženu za rame. "Bez nje bi on umro", reče. "Šta god da se sad desi, ionako bi umro."

Žena je sklonila njegovu ruku oštrim pokretom. "Možda bi preživio. Rak je mogao da se povuče. Mi..." Zaćutala je, da joj ne bi grunule suze.

Zmijarica je osetila kako se gomila pokreće, opkoljava je. Arevin joj se primakao još jedan korak i stao. Videla je da on priželjkuje da se ona nekako brani. "Može li iko od vas da plače?" reče ona. "Ume li iko da zaplače za

mene i za moje očajanje, ili za njih troje i njihovu krivicu, ili za male stvari i njihov bol?" Osetila je kako joj suze klize niz obraze.

Nisu je razumeli; uvredilo ih je njeno plakanje. Još su se držali na odstojanju, još su je se bojali, ali postepeno su se sabirali. Nije joj više bila potrebna ona poza smirenosti kojom je varala dete. "Budale jedne", reče. "Stavin je..."

Svetlost sa ulaza pade preko njih. "Sklanjajte se da prođem." I ljudi se pred Zmijaricom pomakoše u stranu, da prođe njihova predvodnica. Ona stade pred Zmijaricu, ne obraćajući pažnju na torbu koju je gotovo dodirivala nogom. "Hoće li Stavin preživeti?" Pitala je to blagim, nežnim glasom.

"Ne mogu da budem sigurna", reče Zmijarica, "ali imam osećanje da hoće."

"Hajde, svi napolje." Ljudi su se prvo potrudili da shvate Zmijaričine reči, pa zatim reči svoje predvodnice; osvrnuli su se, spustili svoje oružje i konačno, jedan po jedan, izišli iz šatora. Arevin je ostao. Zmijarica je osetila kako iz nje ističe ona snaga koju opasnost daje. Kolena joj popustiše. Presamitila se preko torbe, sa licem u šakama. Predsednica je klekla pred nju, pre nego što je to Zmijarica mogla da primeti ili spreči. "Hvala ti", reče ona Zmijarici. "Hvala ti. Toliko mi je žao..." Zagrlila je Zmijaricu i privukla je k sebi. Arevin je klekao pored njih i takođe zagrlio Zmijaricu. Ona opet poče da drhti. Držali su je dok je plakala.

Kasnije je spavala, iscrpljena, sama u šatoru sa Stavinom. Držala ga je za ruku. Narod ovog naselja nahvatao je mnogo malih životinja za Peska i Maglicu. Zmijarici su doneli hranu, čitavu zalihu hrane i vode, koju im je bilo najteže obezbediti, u tolikoj količini da je u njoj mogla, da je htela, i da se okupa.

Kad se probudila, Arevin je spavao nedaleko od nje. Zbog vrućine je razgrnuo ogrtač. Prsa i stomak su mu se sjajili od znoja. Strogost lica iščezavala je kad spava; izgledao je iscrpljen i ranjiv. Poželela je da ga probudi, ali se zadržala, otresla glavom i okrenula se Stavinu.

Opipala je tumor i utvrdila da je počeo da se rastvara i smanjuje, da umire, jer ga je Magličin izmenjeni otrov usmrtio. Kroz svoj jad osetila je i nešto radosti. Sklonila je dečakovu svetlu kosu sa čela. "Neću više da te lažem, mali, a moram i da pođem uskoro. Ne mogu ovde da ostanem." Računala je da će joj biti potrebno da spava još cela tri dana da bi dala svom organizmu mogućnost da u potpunosti poništi dejstva otrova one otrovnice iz žbunja, ali je odlučila da spava negde drugde. "Stavine?"

Mališan se napola probudio, pa i to polako. "Više ne boli", reče.

"Lepo."

"Hvala ti."

"Zbogom, Stavine. Da li ćeš se setiti kasnije da si se probudio i da sam zaista čekala da ti kažem zbogom?"

"Zbogom", reče on, ponovo tonući u san. "Zbogom, Zmijarice. Zbogom, Travo." Zaklopio je oči i zaspao.

Zmijarica uze svoju torbu i ustade. Gledala je dole na

Arevina. Taj se nije micao. Donekle zadovoljna što je tako, a donekle i žaleći, napustila je šator.

Približavao se suton, sa svojim dugačkim, mutnim senkama; naselje šatora bejaše vrelo i tiho. Našla je svog ponija sa tigrastim prugama, vezanog uz hranu i vodu. Nove i pune mešine vode ležale su na tlu pokraj sedla, preko čijeg je obličja bila prebačena nova pustinjaska odeća, iako je Zmijarica rekla da ne traži da joj se plati. Poni je zarzao videći je. Počešala ga je po ušima, koje su takođe imale tigraste pruge. Osedlala ga je i privezala svu svoju opremu za njegova leđa. Vodeći tigar-ponija, krenula je pešice ka zapadu, odakle je i došla.

"Zmijarice..."

Udahnula je duboko i okrenula se Arevinu. On je stajao okrenut ka zalazećem suncu, koje je davalo njegovom licu smeđu boju, a njegovom ogrtaču skerletnu. Kosa mu je slobodno padala do ramena, dajući licu blaži izgled. "Moraš da odeš?"

"Da."

"Nadao sam se da nećeš otići pre nego što... Nadao sam se da ćeš neko vreme da ostaneš."

"Da su stvari drukčije, mogla sam i da ostanem."

"Pa bili su uplašeni..."

"Rekla sam im da Trava ne može nikoga da ozledi, a oni su videli njegove očnjake i nisu znali da on može samo da daje snove i da olakšava patnje onima koji umiru."

"Zar ne možeš da im oprostiš?"

"Ne mogu da se suočim sa njihovom krivicom. Ono

što su oni učinili moja je greška, Arevine. Nisam ih razumela sve dok nije bilo prekasno."

"Pa sama si rekla da ne možeš da poznaješ običaje i strahove svih naroda."

"Osakatili su me", reče Zmijarica. "Sad kad je Trava ubijen, ja bez njega baš nikog ne mogu da lečim, ne mogu nikome uopšte da pomognem. Moram da se vratim kući i pogledam u oči svojim učiteljima; nadam se da će mi oprostiti moju glupost. Retko kome dodeljuju ime koje su meni dali, ime 'Zmijarica', ali u mene su, eto, imali poverenja, a sad će biti razočarani."

"Dopusti da pođem sa tobom."

To je i želela; oklevala je i proklinjala sebe što okleva. "Oni mogu da mi oduzmu Peska i Maglicu i da me izbace, a onda bi izbacili i tebe. Ostani gde si, Arevine."

"Ne bi mi to bilo važno."

"Bilo bi. Posle nekog vremena omrzli bismo jedno drugo. Ne poznajem te, ne poznaješ me. Potrebni su nam mir, tišina i vreme da bismo jedno drugo dobro shvatili."

Prišao joj je, zagrlio je. Stajali su tako jedan tren zagrljeni. Kad je podigao glavu, na njegovim obrazima bile su suze. "Molim te, vrati se", rekao je. "Što god da se dogodi, vrati se."

"Pokušaću", reče Zmijarica. "Idućeg proleća, kad vetrovi prestanu, potraži me. A onog proleća posle toga, ako ne dođem, zaboravi me. Gde god da budem, ako budem živa, zaboraviću te."

"Potražiću te", reče Arevin. Ništa više nije hteo da obeća.

Zmijarica povede svoga ponija za uzde i pođe preko pustinje.

(Preveo Aleksandar B. Nedeljković)

Filip Hoze Farmer: SENKA SVEMIRA

Klakson pročisti svoje plastično grlo i poče da kliče. Žuto i crveno stade naizmenično da pulsira na konzolama obavijenim poput narukvica oko zglavaka kapetana i navigatora. Na ogromnim pomoćnim ekranima smeštenim na pregradama mosta takođe poče da blešti žuto i crveno.

Kapetan Gretir, trgnut iz sanjarenja, kao i iz stolice, skoči na noge. Slova i brojke 20-G-DZ-R jarko zasijaše u određenom sektoru svakog ekrana i zablistaše sa konzole na zglavku, privukoše mu pažnju, zatim nestadoše, ali se onda ponovo pojaviše na konzoli zglavka, uvećaše se, pa se istanjiše do ništavila. Zatim je ciklus stao da se ponavlja. 20-G-DZ-R. Kodirani znaci ukazivali su na to da je uzbuna potekla iz hodnika koji je vodio u strojarnicu.

On okrenu zglavak i podiže ruku tako da smesti donju polovinu konzole na odgovarajuću udaljenost za viđenje i govorenje.

"20-G-DZ-R, izveštaj!"

Plamena, šireća, levitirajuća slova zgasnuše i na istom delu konzole pojavi se sićušna slika izduženog lica koščatih jagodica Mak Kula, glavnog inženjera. Isti prizor stajao je i na ekranima pregrada na mostu. A onda ono stade da raste i da se povećava, hrleći prema Gretiru, da bi potom skliznulo u stranu, a iza njega se pojavilo

novo krupno lice.

Na ekranu konzole zglavka iza Mak Kula stajao je Komasa, oficir sitnog rasta, a ubrzo se pojavio i Grinker, mašinski podoficir. Lica im nisu plutala zato što se nisu nalazila u središnjem delu ekrana. Iza njih je stajala i grupa marinaca, a tu je bio i jedan top kalibra 88 na lebdećem lafetu.

"Imamo problem sa Velingtonovom", reče Mak Kul. "Upotrebila je foter sa niskim nabojem i ošamutila dvojicu stražara koji su stajali pred ulazom u strojarnicu. Zatim je nas trojicu, mene, Komasa i Grinkera, isterala napolje. Kazala nam je da će pucati ako pružimo otpor. Onda je zavarila rešetku otvora, tako da se jedino može otvoriti ako se razvali."

"Ne znam zašto sve ovo čini. Ali povezala je pogonske vodove sa jednim pomoćnim mostom tako da sama može da kontroliše ubrzanje. Ne možemo preduzeti ništa da je sprečimo ako ne uđemo za njom."

On zastade, proguta pljuvačku, pa nastavi: "Mogao bih da pošaljem ljude napolje da pokušaju da se probiju kroz vazдушnu komoru strojarnice ili da proseku oklop broda i tako je se domognu. Dok bi joj to odvrćalo pažnju, mi bismo odavde mogli da preduzmemo čeonu napad niz hodnik. Ali ona tvrdi da će pucati na svakoga ko joj se suviše približi. Mogli bismo da izgubimo nekoliko ljudi. Krajnje je ozbiljno mislila to što je kazala."

"Ako prosećete rupe u oklopu broda, ostaće bez vazduha i umreće za jedan minut", reče Greter.

"Ima skafander", uzvratila Mak Kul. "Baš zato i nisam

hermetički zatvorio ovo područje i ispustio svu atmosferu iz njega."

Gretir se nadao da mu se na licu ne primećuje šok koji ga je obuzeo. Čuvši uzvik koji je ispustio Vang sa mesta pokraj njegovog, Gretir okrenu glavu i reče: "Kako je, do vraga, izašla iz bolničkog odeljenja?"

Istog časa je shvatio da Vang nije u stanju da na to odgovori. Mak Kul reče: "Ne znam, ser. Pitajte doktora Vilsa."

"Dobro, pustimo to sada!"

Gretir baci pogled na niz vrednosti koji je tekao navigatorovim pomoćnim ekranom. Oznaka 0,5 brzine svetlosti već se pretvorila u 0,96. Brojka je nastavila da se menja svake četiri sekunde. Oznaka 0,96 pretvorila se u 0,97, pa u 0,98... 0,99, a onda u 1,0. Zatim je usledilo 1,1 i 1,2.

Gretir se prisili da ponovo sedne. Da je bilo šta trebalo da se dogodi, već bi se dogodilo: TSN-X krstarica Sleipnir, teška 280 miliona tona, u trenu bi se pretvorila u čistu energiju.

Jedna nova, blistava ali veoma kratkotrajna, zasijala bi na nebu. A teleskopi na orbiti oko Zemlje videli bi taj blesak tek pošto njegova svetlost prevali put od 20,8 svetlosnih godina.

"Kako stoji sa emc sponom i ublaživačima ubrzanja?" upita Gretir.

"Nisu preopterećeni... bar ne još", uzvratila Vang. "Ali energija otiče... ako nastavi ovako... pet megakilovata svakih dve sekunde, a tek smo počeli."

"Mislim", reče Gretir polako, "da ćemo ustanoviti ono što smo ionako nameravali da ustanovimo. Ali stvar neće biti sprovedena pod brižljivo kontrolisanim uslovima, kao što je bilo planirano."

1.

Eksperimentalna krstarica Zemaljske svemirske mornarice, Sleipnir, krenula je sa baze na Asgardu, osmoj planeti Altera (alfe Orla) pre dvadeset osam dana broskog vremena. Imala je naređenja da preduzme prvi pokušaj premašenja brzine svetlosti letelicom u kojoj se nalazi ljudska posada. Ukoliko bi misija bila uspešna, ljudi bi postali kadri da putuju između Zemlje i kolonizovanih planeta u vremenskim razmacima koji bi se merili nedeljama, a ne godinama. Svekolika Galaksija postala bi dostupna Zemlji.

Tokom protekle dve nedelje Sleipnir je izvršio nekoliko testova na 0,8 jedinica brzine svetlosti, koji su trajali do dva časa.

Sleipnir je bio opremljen ogromnim motorima i masivnim sponama, ublaživačima ubrzanja i proširivačima prostornovremenskog ustrojstva ('otvaračima rupa') - neophodnim za kretanja brzinama bliskim svetlosnoj, kao i onim iznad nje. Nijedan brod u istoriji Zemlje nije posedovao takvu moć; niti sredstva da tu moć drži pod kontrolom.

Sam pogon - kubni pojačivač energije kontrolisanim mešanjem materije, antimaterije i polumaterije obezbeđivao je takvu energiju koja je bila kadra da

prokrči sebi put kroz gvozdeno jezgro neke planete. Ali deo ove energije morao je da se troši za napajanje 'spona' koje su vršile pretvaranje energije u masu i tako sprečavale da se sam brod ne transformiše u energiju. 'Otvarači rupa' takođe su zahtevali veliku energiju. Ove naprave, čiji je zvanični naziv bio 'proširivači prostornovremenskog ustrojstva' ili 'neutralizatori', 'ispravljalje' su lokalnu zakrivljenost vasiona i tako stvarale 'rupu' kroz koju je Sleipnir putovao. Ova rupa neutralisala je 99,3 odsto otpora sa kojim bi se Sleipnir suočio pod normalnim okolnostima. Sve je to omogućavalo preinačenje, pa čak i potpuno otklanjanje posledica kretanja brzinama koje su se sasvim približavale svetlosnoj, pa je čak i nadmašale. Sleipnir se ne bi sazeo po svojoj dužini do nulte vrednosti, niti bi dostigao beskrajnu masu kada bi dosegao brzinu svetlosti. Sažimanje i ukрупnjenje je, doduše, postojalo, ali samo u vrednosti od $1/777.777$ onoga što bi se dogodilo da nije bilo ovih naročitih naprava. Brod bi na kraju stekao oblik diska ali znatno sporije nego što bi to bilo bez otvarača, spona i ublaživača.

Sa one strane granice brzine svetlosti ko zna šta će se tamo dogoditi? Upravo je Sleipnirov zadatak bio da to ustanovi. Ali, pomisli Gretir, ne pod ovakvim uslovima. Ne, hteli-ne hteli.

"Ser!" reče Mak Kul. "Velingtonova pretila da će pucati na svakoga ko se približi strojarnici."

On zastade za trenutak, a onda dodade: "Vi ste jedini izuzetak. Želi da razgovara sa vama. Ali neće preko

interkoma. Zahteva da dođete dole i popričate u četiri oka." Gretir se ugrize za donju usnu i ispusti zvuk kao da nešto sisa.

"Šta ću joj ja?" upita on, ali dobro je znao odgovor, a po Mak Kulovom izrazu lica video je da i ovaj zna.

"Sići ću dole za minut. Nego, kaži mi, postoji li bilo koji način da je zaobiđemo i ponovo uspostavimo kontrolu nad pogonom?"

"Ne postoji, ser!"

"To znači da je uspela da se dočepa i rezervnih vodova u strojarnici?"

Mak Kul reče: "Čaknuta jeste, ali je i dovoljno bistra da preduzme sve mere predostrožnosti. Ništa nije previdela."

Gretir reče: "Vang! Kolika je brzina sada?"

"2,3 bs/pm, ser!"

Gretir baci pogled na veliki zvezdani ekran na 'prednjoj' pregradi mosta. Bio je crn, sa izuzetkom nekoliko plavih, belih, crvenih i zelenih treptaja kao i galaksije XD-2, koja je nepomično ležala pravo pred njima. Galaksija je bila veličine pomorandže i te razmere nisu joj se menjale. On se netremice upilji u ekran možda čitav minut, a onda reče: "Vidim li ja ovo dobro, Vang? Crvena svetlost sa XD-2 ima crveni pomak, zar ne?"

"Tako je, ser!"

"Pa zašto... zašto se onda XD-s ne povećava? Mi jurimo za njom kao lisica za zecom."

Vang reče: "Mislim da nam se stvarno približava, ser. Ali stvar je u tome što mi postajemo veći."

2.

Gretir ustade iz stolice. "Preuzmi komandu dok sam ja odsutan. Isključi alarm, naloži posadi da nastavi sa uobičajenim obavljanjem dužnosti. Ukoliko se ma šta dogodi dok sam u strojarnici, smesta me izvesti."

Zamenik mu otpozdravi po vojnički. "Razumem, ser!" reče on odsečno.

Gretir siđe sa mosta. Bio je svestan da ga oficiri i članovi posade, koji su sedeli u prstenu stolica na mostu, prodorno posmatraju. Zastao je za trenutak da bi pripalio cigaretu. Bilo mu je mило kada je ustanovio da mu ruke ne drhte, a nadao se da mu je izraz lica pribran. Lagano, prigušujući poriv da potrči, nastavi prema skočnom kanalu. Natraške je zakoračio u kanal i nonšalantno odbijao kolutove dima dok je tonuo sa vidika ljudi na mostu. Ubacio se na odsek za brzo spuštanje i podesio nivo usporenja. Zatim je programirao zaustavljanje na Palubu 14; kada je stigao, vrata se glatko otvoriše i on iziđe u hodnik gde su ga čekala G-kola sa vozačem. Gretir se pope u njih, sede i reče vozaču gde da ga prebaci.

Dva minuta kasnije stigao je do Mak Kula. Glavni inženjer pokaza niz hodnik. Blizu njegovog kraja na podu su i dalje ležala dva onesveščena marinca. Vrata strojarnice bila su otvorena. Ali zato su druga vrata, takozvana rešetka, stajala zatvorena. Rasveta u strojarnici bila je isključena. Sa druge strane rešetke micalo se nešto belo. Bilo je to lice Done Velington, koje se videlo kroz

vizir skafandra.

"Ne možemo izdržati ovakvo ubrzanje", reče Gretir. "Već se krećemo brže nego što je čak i eksperimentalnim brodovima bez ljudske posade bilo dopušteno. Postoji mnoštvo teorija o tome šta se može dogoditi brodu pri ovakvim brzinama, ali izgleda da su sve pogrešne."

"Već smo opovrgli nekoliko", uzvratu Mak Kul. Glas mu je bio pribran, ali na čelu su mu izbile graške znoja, a pod očima su mu stajale senke.

Mak Kul nastavi: "Milo mi je što ste došli, ser. Upravo je zapretila da će preseći vodove emc spona ukoliko se ne pojavite u naredna dva minuta."

On podiže obe ruke da bi pokazao prema velikoj širećoj lopti svetlosti.

"Razgovaraću sa njom", reče Gretir. "Iako mogu da zamislim šta hoće."

Mak Kul ga pogleda sumnjičavo. Gretir požele da ga upita šta je, do vraga, pomislio, ali se predomisli u poslednji čas i samo reče: "Zadržite ljude ovde. Ne smete čak ni da izgledate kao da ćete poći za mnom."

"A šta da radimo, ser, ako bude pucala na vas?"

Gretir zažmirka. "Upotrebite top. I ne oklevajte ni časa ako vam se ja slučajno nađem na liniji vatre. Raznesite je! Ali pazite dobro da vam snop bude kratak, kako ne biste slučajno oštetili motore."

"Smem li da vas upitam zašto to ne učinimo pre no što stavite život na kocku?" reče Mak Kul.

Gretir je oklevao za trenutak, a onda odvrati: "Moja glavna odgovornost su brod i njegova posada. Ali ona

žena je veoma bolesna, uopšte ne shvata posledice onoga što čini. Ili bar ne u potpunosti. Pokušao bih da je odgovorim od toga, ako mogu."

On otkači komunikator sa pojasa i krenu hodnikom prema rešeci i tami iza nje, u kojoj se micala belina. Osećao je žmarce po leđima. Ljudi su ga netremice posmatrali. Sam bog zna šta su sada govorili, ili bar mislili o njemu. Celu posadu već je izvesno vreme zabavljala strast Dane Velington prema njemu i njegova nesposobnost da iziđe s njom na kraj. Govorili su da je ona luda za njim, ne shvatajući pri tom da je stvarno luda. Smejali su se. Ali sada im sigurno više nije do smeha.

Čak i tako, znajući da je ona istinski luda, neki su sigurno njega okrivljavali za ovu opasnost. Nesumnjivo su smatrali da sada ne bi bili toliko blizu smrti da je on prema njoj postupao drugačije.

Zaustavio se na samo korak od rešetke. Sada je mogao da vidi lice Velingtonove - šahovsku ploču belih i crnih kvadrata. Pustio je nju da mu se prva obrati. Protekao je čitav minut pre no što se oglasila. "Roberte!"

Glas koji je normalno bio visok i prijatan sada je zazvučao tanak i napet.

"Ne Robert, već Erik", reče on u komunikator. Kapetan Erik Gretir, gospođo Velington. Usledila je tišina. Ona se primače bliže rešetki. Svetlost joj obasja jedno oko, koje se plavkasto zacakli.

"Zašto me toliko mrziš, Roberte?" upita ona tužno. "Nekada si me voleo. Šta sam to učinila da si se promenio prema meni?"

"Ja nisam vaš muž", reče Gretir. "Pogledajte me. Zar ne vidite da ja nisam Robert Velington? Ja sam kapetan broda Sleipnir, Erik Gretir. Siguran sam da vidite ko sam, zapravo, ja, gospođo Velington. Veoma je važno."

"Ti me ne voliš!" kriknu ona. "Pokušavaš da me se otarasiš, pretvarajući se da si neki drugi čovek! Ali neće ti upaliti! Uvek bih te i svuda prepoznala životinjo! Životinjo! Mrzim te, Roberte!"

Gretir nesvesno ustuknu pred žestinom njenog besa. A onda joj ugleda ruku kako izranja iz senke i u magnovenju spazi odblesak svetlosti na revolveru. Ali bilo je kasno; ona opali; snop zaslepljujuće beline sevnu prema njemu.

Iza svetlosti usledi tama.

Ispod ili iznad stajao je neki disk sivila u tami. Gretir se kretao lagano i u cimajima prema njemu, kao da ga je progutao neki kit, ali ga je sada izbacivao prema otvorenim ustima; mišići Levijatanovog grla potiskivali su ga napolje. Daleko iza njega, duboko u utrobi kita, oglasila se Dona Velington. "Roberte?"

"Erik!" viknu on, "Ja sam Erik!"

Tek što se otisnuo sa Asgarda, mileći brzinom od šest hiljada dvesta kilometara u sekundi, Sleipnir je registrovao poziv za pomoć. Poticao je sa jednog svemirskog broda na pola puta između dvanaeste i trinaeste planete Altera. Iako je Gretir mogao da se ogлуši o ovaj poziv, a da ga zato starešine ne pozovu na odgovornost, on je ipak promenio kurs i ubrzo pronašao

ostatke broda razorenog meteoritom. Unutra se nalazilo pola tela jednog muškarca. I jedna cela žena u dubokom šoku.

Robert i Dona Velington spadali su u drugo pokolenje Asgardijanaca; bili su doktori iz biotatologije, a upravo su spremali i disertaciju iz astrogacije. Tragali su za primercima 'svemirskih planktona' i 'svemirskih hidri', oblika života rođenih u području između spoljnih planeta Altera.

Sudar sa meteoritom, smrt muža i razorno osećanje izolovanosti, napuštenosti i beznađa tokom osamdeset četiri časa pre no što je pomoć stigla sasvim su slomili gospođu Velington. Možda je slomiti pogrešan izraz. Bolje je reći rasparčali.

Od početka onoga što je u prvi mah izgledalo kao oporavak ona je površnu sličnost Gretira i svog supruga shvatila kao istovetnost. Gretir je bio blag i ljubazan prema njoj i u početku ju je često posećivao u bolničkom odeljenju. Kasnije, po savetu doktora Vilsa, postao je strog.

Što je i dovelo do nepredviđenog ishoda.

Dona Velington kriknu iza njega i najednom krug sutona pred njim postade svetao; ništa ga više nije sputavalo. On otvori oči i ugleda lica nad sobom. Doktor Vils i Mak Kul. Nalazio se u bolničkom odeljenju. Mak Kul se osmehnu i reče: "Za trenutak smo pomislili..."

"Šta se dogodilo?" upita Gretir. A onda dodade: "Znam šta je ona učinila. Mislim..."

"Ispalila je snop pod punim nabojem u vas", reče Mak

Kul. "Ali šipke rešetke apsorbovale su pretežan deo energije. Do vas je stiglo taman toliko da vam oprlji kožu na licu i ošamuti vas. Srećna okolnost je što ste zatvorili oči na vreme."

Gretir se podiže u sedeći položaj i opipa lice; bilo je prekriveno nekom mašću, ublaživačem bola i preparatom za regeneraciju kože.

"Vraški me boli glava."

Doktor Vils reče: "Prestaće za koji čas."

"Kakva je situacija?" upita Gretir. "Kako ste me izbacili od nje?"

Mak Kul reče: "Morao sam to da uradim, kapetane. Ona bi inače i drugi put pucala u vas. Top je razneo ono što je ostalo od rešetke. Gospođa Velington..."

"Je li mrtva?"

"Jeste. Ali ne od topa. Čudno. Skinula je skafander i potpuno se svukla. Zatim je kroz vazдушnu komoru izišla iz strojarnice. Naga, kao da je naumila da bude nevesta Smrti. Gotovo nas je sve omelo žestoko strujanje vazduha, budući da je tako podesila kontrole da unutrašnja vrata ostanu otvorena. Malo je nedostajalo da ih ne zatvorimo na vreme."

Gretir reče: "Ja... ovaj... nije važno. Ima li šteta u strojarnici?"

"Nema. Već smo povezali vodove za normalan rad. Jedino..."

"Šta jedino?"

Mak Kulovo lice se tako izdužilo da je ličilo na zastrašenog psa-tragača.

"Upravo pre no što sam prikopčao vodove dogodila se jedna čudna... neobična... stvar. Ceo brod i sve na njemu prošli su kroz svojevrsno izobličenje. Talasasto, kao da smo svi postali vosak koji se topi. Ili zastave koje lepršaju na vetru. Sa mosta izveštavaju da se prednji deo broda najpre raširio poput balona, da bi potom postao namreškan; a onda je celo to dejstvo prošlo čitavim brodom. Sve nas je obuzela mučnina dok je to talasanje trajalo."

Usledila je tišina, ali izrazi lica su im pokazivali da još nisu sve rekli.

"Da čujem, onda?"

Mak Kul i Vils se pogledaše. A onda Mak Kul proguta pljuvačku i reče: "Kapetane, nemamo blagog pojma gde se nalazimo!"

3.

Došavši na most, Gretir najpre preduze ispitivanje prednjeg spoljnog ekrana. Nije bilo zvezda. Na sve strane svemir je bio ispunjen svetlošću, sivom i prigušenom poput lažne zore na Zemlji. U tom sivom sjaju, na još neutvrđenoj udaljenosti, nalazio se izvestan broj kugli. Izgledale su male, ali ako su po razmerama bile ravne onoj koja se nalazila tik uz krmu Sleipnir-a, onda su bile ogromne. Kugla iza njih, za koju su procenili da se nalazi na udaljenosti od pedeset kilometara, bila je u odnosu na brod velika kao Mesec u odnosu na Zemlju. Površina joj je bila glatka i siva kao da je posredi kakva olovna lopta.

Darl reče jedan binarni kod u konzolu na svom zglavku i kugla na zvezdanom ekranu kao da odjednom pohrli ka njima. Stala je da ispunjava ekran, sve dok Darl nije promenila ugao gledanja. Posmatrali su pod uglom od otprilike dvadeset lučnih stepeni od ivice kugle.

"Evo je!" reče Darl. Neki mali objekat pojavio se iza ruba kugle i krenuo ka njima. Ona ga uveća i telo se pretvori u malu, sivu kuglu.

"Orbitira oko velike", reče ona.

Darl zastade za trenutak, a onda dodade, "Mi... brod... izišli smo iz te male kugle. Iz nje. Kroz njenu opnu."

"Hoćeš da kažeš da smo se nalazili u njoj?" upita Gretir. "A sad smo izvan nje?"

"Da, ser! Tačno tako!"

Ona duboko uzdahnu i izusti: "Oh, oh... ser!"

Oko velike kugle, malo iznad ravni orbite male kugle, ali u njenom domašaju u okviru jedne unutrašnje orbite, kretao se još jedan objekat. Bar pedeset puta veći od male kugle, on je dostiže i oba tela zađoše za prevoj svoje matice.

"Telo Velingtonove!" reče Gretir.

On se okrenu od ekrana, načini jedan korak, a onda se ponovo okrenu. "Nešto nije u redu! Trebalo bi da se kreće iza nas, ili bar uporedo sa nama, možda pod nekim uglom, ali i dalje u našem pravcu."

"Ali ugrabila ju je velika kugla! Ušla je na orbitu oko nje! A kakva joj je samo veličina, gargantuanska! Nema nikakvog smisla! Ne bi smelo da bude ovako!"

"Ništa ne bi smelo da bude ovako", reče Vang.

"Vrati nas natrag", reče Gretir. "Postavi nas na orbitu oko matice, na istoj ravni kao i sekundarno telo, ali nešto dalje, približno na kilometar i po od njega."

Darlin izraz lica bio je veoma rečit. "A onda šta?"

Gretir se upita da li ona misli isto što i on. Lica ostalih na mostu bila su sumnjičava. Strah je bio prikriven, ali se ipak probijao na površinu. Osećao je njegov miris. Jesu li oni pogodili?

"Kolikim privlačenjem matica deluje na brod?" upita on Vanga.

"Nema nikakvog uticaja koji bi se mogao registrovati, ser. Sleipnir kao da poseduje neutralan naboj, ni pozitivan ni negativan u odnosu na bilo koju od kugli. Ili na telo... Velingtonove."

Gretir malo odahnu. Misli su mu tako nesputano bludile da je on odbijao da ih prihvati kao bilo šta ozbiljnije od histeričnih maštarija. Ali Vangov odgovor pokazao je da i on deli Gretirove slutnje. Umesto da odgovori u smislu dejstva gravitacione sile, on je uzvratio kao da je brod subatomska čestica.

Ali ako matica nije delovala na brod, zašto je onda delovala na telo Velingtonove?

"Kolika nam je brzina u odnosu na maticu?" upita Gretir.

"Isključili smo ubrzanje čim su vodovi bili ponovo povezani", uzvрати Vang.

"To se dogodilo neposredno pošto smo izišli u ovu... ovaj prostor. Nismo stavili u dejstvo retropogon. Ako je suditi po utrošku energije, brzina nam iznosi deset

megaparseka u minutu. To bar", dodade on posle kraće pauze, "pokazuju instrumenti. Ali naš radar, koji uopšte ne bi smeo da bude upotrebljiv pri ovoj brzini, ukazuje na pedeset kilometara u sekundi u odnosu na veliku kuglu."

Vang se zguri u stolici, kao da je očekivao da će Gretir prasnuti zbog neverice. Ali ovaj samo zapali novu cigaru. Ovoga puta ruke su mu drhtale. On odbi veliki oblak dima i reče: "Ovde očigledno dejstvuju neki drugi nazovi zakoni."

Vang blago uzdahnu. "I vi, dakle, to mislite, kapetane? Da, različiti zakoni. A to znači da svaki put kada krenemo kroz ovaj prostor, nećemo moći da znamo kakav će biti ishod. Smem li vas upitati kakav nam je plan delanja, ser?"

Gretir je znao da navigator deli njegovu brižnost ovim pitanjem, koje se inače nikada ne bi odvažio ranije da glasno izrekne, iako mu je ono nesumnjivo često padalo na pamet. Pupčana vrpca bila je prekinuta; Vang je krvario iznutra i to ga je bolelo. Je li to i on počeo da lebdi u nekoj sivoj praznini? Napušten kao nijedan čovek pre njega?

Potreban je naročiti tip muškarca ili žene da se otisne sa Zemlje ili neke druge matične planete i krene na put među zvezde, toliko daleko da rodno sunce više ne predstavlja ni iskricu na nebu. Takođe su potrebni naročiti uslovi za naročitu vrstu čoveka. On je morao da veruje, u najdubljem delu svoje podsvesti, da je ovaj brod deo Majke Zemlje. Morao je u to da veruje; u protivnom,

otišao bi u paramparčad.

Stvar je moguća. Stotinama njih to je pošlo za rukom. Ali ništa nije pripravilo čak ni te koji se najviše udaljuju od matičnih svetova na potpuno odvajanje od same Vasiona.

Užas od praznine počeo je da boli Gretira. Praznina je stala da se namotava u njemu, siva zmijurina, gmizavac ništavila. Da se namotava. A šta će se dogoditi kad se odmota?

A šta će biti sa posadom kada bude obavještena - što se ne može izbeći - o potpunom razdvajanju?

Postojao je samo jedan način da im se umovi zadrže vezani za sidrište. Moraju verovati da se mogu vratiti u Svet. Baš kao što i on u to mora da veruje.

"Postupaću po instinktu", reče Gretir.

"Molim, ser?"

"Postupaću po instinktu!" uzvratila Gretir oštrije nego što je nameravao. "Samo sam ti odgovorio na pitanje. Zar si zaboravio da si me pitao šta nameravam da učinim?"

"Oh, nisam, ser", uzvratila Vang. "Samo sam pomislio..."

"Bolje ti je da misliš na ono što ti je posao", reče Gretir. Zatim je kazao Darli da on preuzima stvar, pa izgovorio kod kojim aktivira sve prijemnike; prigušen zvuk koji je rastao i opadao oglasio se u svim prostorijama Sleipnera, a na svim ekranima stalo je da blešti crno i zeleno šahovsko ustrojstvo. A onda su upozorenja, vizuelna i akustička, prestala i oglasio se kapetan.

Govorio je dva minuta. Ljudi na mostu izgledali su kao da su im svetiljke pogašene u mozgovima. Bilo je gotovo nemoguće pojmiti zamisao da su izvan Vasiona. Teška je bila predstava o njihovom nezamislivo velikom matičnom kosmosu koji predstavlja samo jedan 'elektron' što orbitira oko jezgra jednog 'atoma'. Ako je ono što je kazao kapetan istina (ali kako bi moglo biti?), brod se sada nalazio u prostoru između superatoma jednog supermolekula jedne supervasiona.

Iako su znali da je Sleipnir bio naduven pod dejstvom brzine koja je približno tri stotine hiljada puta premašala svetlosnu, nikako nisu bili kadri da obaviju prste svojih umova oko te zamisli. Ona se pretvorila u dim i rasplinula.

Bilo je potrebno deset minuta broskog vremena da se okrenu i izvedu manevar koji je doveo Sleipnir na orbitu uporednu sa drugim članom sistema, ili, kako ga je Gretir zamišljao, 'našim svemirom'. Ponovo je ustupio stolicu Darli i stao da korača gore-dole po mostu, posmatrajući pri tom zvezdani ekran.

Ako uh je i morilo odvajanje, otcepljenost, stvar su ipak držali pod kontrolom. Kapetan im je kazao da se vraćaju natrag, a ne samo da će to pokušati. Mnogo toga su preturili preko glave sa njim i on ih nikada nije izneverio. Uz to poverenje mogli su da izdrže i agoniju raskidanja.

Kada se Sleipnir postavio uporedo sa drugim članom sistema, telo Velingtonove ponovo se pojavilo iza ruba

velike kugle i stalo da prolazi mimo male kugle i broda. Ruke džinovskog tela bile su kruto ispružene sa obe strane, dok su joj noge stajale raširene. Pri sivoj svetlosti koža je izgledala plavkastocrna od rasprskih vena i arterija pod kožom. Njena riđa kosa, svezana u konjski rep, činila se crna. Oči, od kojih je svako bilo veće od mosta Sleipnir-a, bile su otvorene, iskolačene grudve crne krvi. Usne su joj bile povijene u grimasu, a zubi ličili na čađavu rešetku.

Obrćući se, ona prođe pokraj kugle i broda.

Vang izvesti da se na površini matičnog tela nalaze tri 'senke'. Kretale su se u skladu sa malom kuglom, lešom i brodom. Uveličane na ekranu mosta, svaka senka ocrtavala je jedno od tri orbitirajuća tela. Senke su bile tek za nijansu tamnije od površine i uzrokovalo ih je pokretno nabiranje na omotaču matice. Površina je bila izbočena duž rubova senki, obrazujući tako jedno plitko udubljenje unutar ovih formacija.

Ukoliko je senka Sleipnir-a predstavljala verodostojnu oznaku broda, onda je Sleipnir izgubio svoje iglasto obličje, postavši vreteno, zadebljano sa oba kraja, a u sredini suženo. Kada je leš Velingtonove prošao pored male kugle i broda njegova senka ili 'otisak' najednom se izokrenu. Tamo gde je trebalo da se nalazi glava senke, bila su stopala, i obrnuto.

Ona nestade iza prevoja matice, a u času kad se ponovo pojavila sa druge strane, senka joj je ponovo postala 'pravi' odraz. Ostala je takva sve dok nije prošla pored male kugle, a onda se opet izokrenula.

Gretir je bio obavešten da, kako izgleda, u prostoru izvan kugli nije bilo apsolutno nikakve materije. Nije se mogao otkriti nijedan jedini atom ili neka subatomska čestica. Pored toga, nije bilo nikakvog zračenja, a temperatura oklopa broda, kao i prostora do deset metara oko njega iznosila je u proseku sedamdeset stepeni Farenhajta, odstupajući najviše do dvadeset stepeni gore i dole.

4.

Tri orbite kasnije Gretir je pouzdano znao da se veličina broda veoma smanjila. Ili se mala kugla povećala. A možda su se odigrale obe promene. Štaviše, na optičkom ekranu drugi član sistema izgubio je svoj loptasti oblik i postao pljosnat disk još tokom prvog kruženja broda dok je ulazio na orbitu.

Zbunjen ovom pojavom, Gretir je upravo pomišljao da pozove Van Vordena, glavnog fizičara, kada se leš Velingtonove ponovo pojavi iza prevoja matice. Telo stiže drugi satelit i za trenutak, matica, njen pratilac i brod nađoše se u liniji, nanizani na nevidljivoj niti.

Najednom, mala kugla i leš pohrliše jedno prema drugom. Prestali su da se kreću kada ih je razdvajalo još četvrt kilometra. Satelit povрати svoj globularni oblik istog časa kad se našao na novoj orbiti. Ruke i noge Velingtonove pripiše se uz telo za vreme te promene položaja, kao da je naprasno oživela. Ruke joj se prekrstiše preko grudi, a noge skupiše, tako da su joj butine došle u visinu stomaka.

Gretir pozva Van Vordena. Fizičarev glas imao je nesiguran prizvuk. "Nemam pojma šta se događa, niti šta da očekujemo. Podaci kojima raspolažemo odveć su neprimereni, zbunjujući. Jedino mogu da pretpostavim da je došlo do razmene energije između Velingtonove i male kugle."

"Kvantni skok?" upita Gretir. "Ako je tako, zašto onda brod nije iskusio neki gubitak ili sticanje?"

Umeša se Darl. "Oprostite, ser. Ali iskusio je. Zabeležen je gubitak od 50 megakilovata. za 0,8 sekundi."

Ponovo se oglasi Van Vorden. "Možda se relativna veličina Sleipnir-a smanjila zbog smanjenja brzine. Ili možda brzina nema nikakve veze s tim, odnosno ima samo delimično. Možda izmena prostornih odnosa između tela uzrokuje ostale promene. U pogledu oblika, veličine, prenosa energije i tako dalje. Ne znam. Recite mi, koliko je velika žena... njen leš... u odnosu na brod u ovom trenutku?"

"Radarska merenja pokazuju da je veća osamdeset tri puta. Nastavlja da se povećava. Ili mi da se smanjujemo."

Van Vordenove oči se raširiše. Gretir mu se zahvali i prekide vezu. Zatim naredi da se Sleipnir postavi tačno na istu orbitu kao i mala kugla, ali na deset dekametara ispred nje.

Ponovo se oglasi Van Vorden. "Skok se odigrao kada smo bili u liniji sa ostala tri tela. Možda je Sleipnir svojevrsan geometrijski katalizator pod određenim uslovima. Razume se, ovo je samo analogija."

Vang izdade verbalno naređenje u kompjuterski ulaz na konzoli zglavka, i Sleipnir je uskoro hitao ispred male kugle. Radar je izvestio da su brod i telo koje ga je pratilo sada približno iste veličine. Ponovo se pojavivši iza ruba matice, leš je i dalje bio istih relativnih razmera kao i ranije.

Gretir naredi da se brod okrene kako bi mu prednji deo bio okrenut prema kugli. Kada je ovo izvedeno, izdao je nalog da se smanji brzina. Retropogon je počeo da ih koči, dok su bočni potisnici vršili podešavanja kako bi zadržali brod na istoj orbiti. Budući da matica nije privlačila Sleipnir, brod je mogao da ostane uz stalni nivo dejstva potisnika. Kugla, koja se sada nadimala, stala je da se primiče brodu.

"Radar pokazuje da se krećemo brzinom od 26,6 dekametara u odnosu na maticu", izvesti Vang. "Ali ako je suditi po utrošku energije, krećemo se dvadeset pet hiljada puta brže od svetlosti. Uzgred budi rečeno, to nije srazmerno vrednostima koje su zabeležene kada smo napuštali naš svet."

"Nastavite sa kočenjem", reče Gretir. "Smanjite brzinu na 15 dekametara."

Kugla se još više nadu, ispuni ekran, a Gretir se nehotice nape da predupredi sudar, iako mu je takva mogućnost bila toliko daleko čak i od pomisli da se uopšte nije vezao u stolici. I sudara odista nije bilo u trenutku kad se brod probio kroz 'kožu' vasiona.

Gretiru su skrenuli pažnju na izobličenje broda u času kada su izišli iz vasiona, tako da nije bio sasvim zatečen.

Pa ipak, obuzeo ga je strah i zaprepašćenje kada se prednji deo mosta najednom nadu, a onda namreška. Ekran, pregrade, pult i posada zatalasaše se poput zastava na snažnom vetru. Gretir se oseti kao da je bio nabran u hiljadu različitih uglova u isto vreme.

A onda Vang kriknu, a ostali prihvatiše njegov krik. Vang skoči iz sedišta i ispruži ruke preda se. Stojeći postrance iza njega, Gretir se skameni kada je video na desetine malih objekata, veličine svitaca, koji su jarko plamteli, kako prolaze kroz zvezdani ekran i pregradu i hrle ka njemu. Trgao se iz ukočenosti baš na vreme da izbegne jednu sićušnu, beličastu, jarku loptu. Ali naredna ga pogodi u čelo, nagnavši ga da uzvikne.

Nekoliko telašaca promače pokraj njega. Neka su bila bela, druga plava, treća zelena, a postojala su i topazna. Nalazila su se na svim nivoima: iznad njegove glave, u visini struka, a jedno je gotovo dodirnilo pult. On se pognu da bi propustio dva da ga prelete, primetivši pri tom Nađija, oficira za vezu, kako presamićen povraća. Sadržaj koji mu je kuljao iz usta dohvati jednu sjajnu kuglicu i ugasi je u oblačku dima.

A onda prednji deo mosta ponovo uspostavi čvrstinu i stalnost oblika. Više nije bilo plamenih objekata koji su proletali unaokolo.

Gretir se okrenu i spazi stražnje pregrade mosta kako podrhtavaju u prugi talasa. I one ubrzo postaše normalne. Gretir uzviknu kodni signal i preuze kontrole od Vanga, koji je vrištao od bola. Naložio je promenu kursa broda:

"Okomito nagore." No, nije se javio osećaj kretanja nagore, zato što se veštačko gravitaciono polje u brodu trenutno prilagodilo. Najednom, prednji deo mosta ponovo se izobličio, a talasi zastružaju kroz tvar broda i posadu.

Zvezdani ekran, na kome nije bilo ničega do tame svemira, prošarane retkim zvezdama, sada počeo da pokazuje veliku sivu kuglu u jednom uglu i svetlost sutona. Potiskujući bol na čelu i mučninu, Gretir izdade novo naređenje. Usledio je razmak od tridesetak sekundi, a onda Sleipnir otpočne manevar koji je trebalo da ga vrati na uporednu orbitu sa malom kuglom.

Shvativši šta se događa neposredno pošto je bio oprljen, Gretir je ponovo izveo Sleipnir-a iz vasiona. Uputio je poziv bolničarima i doktoru Vilsu, a zatim pomogao Vangu da se pridigne iz stolice. Na mostu se osećao zadah sprženog mesa i kose, zato što ga sistem za klimatizaciju još nije uklonio. Vangovo lice i ruke bili su oprljeni na pet ili šest mesta, a i pramen dugačke, guste, crne kose sa desne strane glave bio je spaljen.

Tri bolničara i Vils dotrčaše na most. Vils odmah stade da premazuje Gretirovo čelo pseudoproteinskom mašću, ali mu Gretir naloži da se najpre pobrine oko Vanga. Vils je brzo radio; pošto je premazao Vangove opekotine i postavio zavoje od lažne kože preko njih, ponovo je prišao kapetanu. Čim mu se mast malo upila u kožu na čelu, Gretir oseti kako bol popušta.

"Treći stepen", reče Vils. "Prava je sreća što ove stvari... ma šta da su... nisu bile veće."

Gretir podiže cigaru, koja mu je ispala na pult kada je prvi put spazio objekte kako hrle prema njemu. Cigara je i dalje gorela. Pored nje je ležao komad ugljena, koji je brzo crneo. On ga oprezno uze. Bio je vruć, ali se ipak mogao držati u šaci. Gretir ispruži ruku, sa dlanom okrenutom nagore, tako da je doktor mogao da vidi komad crne materije na njemu. Sada je bio još manji nego kada je prodro na most kroz trenutno 'otvorene' međuprostore molekula koji sačinjavaju oplatu i pregrade.

"Ovo je jedna galaksija", prošaputa on.

Doktor Vils nije razumeo. "Galaksija iz naše vasiona", dodade Gretir.

Doktor Vils poblede i glasno proguta knedlu.

"Mislite?"

Gretir klimnu. Vils reče: "Nadam se... ne naša... Zemljina... Galaksija!"

"Sumnjam", uzvratu Gretir. "Nalazili smo se na rubu najspoljašnjijih zvezdanih polja, odnosno najbliže... opni?... vasiona. Ali da smo nastavili napred..."

Vils odmahnu glavom. Milijarde zvezda, sa verovatno milionima nastanjivih, pa, dakle, i nastanjenih planeta, nalazilo se u toj maloj plamenoj lopti, koja je sada bila hladna i sažeta. Bilioni bića kadrih da osećaju i nezamisliv broj životinja izgubio je život kada se njihov svet sudario sa Gretirovim čelom.

Kada su ga obavestili o pravom uzročniku njegovih opekotina, Vanga opet spopade mučnina. Gretir naredi da ga odvedu u bolničko odeljenje, a na njegovo mesto

postavi Gomeza. Ubrzo potom na most dođe Van Vorden i reče: "Pretpostavljam da nam je glavni cilj povratak. Ali zašto ne bismo pokušali da uđemo u maticu? Shvatate li kakvo zapanjuće..."

Gretir ga prekide. "Shvatam. Ali zalihe goriva su nam tanke, veoma tanke. Ako se... ovaj, hoću da kažem kada se vratimo kroz opnu, čekaće nas još dugi put pre no što se vratimo u bazu. Možda odveć dug. Ne usuđujem se da prekoračim određenu brzinu prilikom povratka, zbog veličine. Bilo bi suviše opasno... Ne želim više da uništim nijednu galaksiju. Sam bog zna kakvi nas sve psihološki problemi čekaju kada istinski pojmimo razmere krivice. Za sada ne mrdamo odavde. Ne! Neće biti više nikakvih istraživanja!"

"Ali možda će zvanično zabraniti nove misije ovoga tipa!" reče Van Vorden. "Cela vasiona odveć je izložena opasnosti ukoliko bi se nastavilo sa eksperimentisanjem ovakvim brodovima!"

"Tačno", uzvratu Gretir. "Imam uviđavnosti prema tvojoj želji za obavljanjem naučnih ispitivanja. Ali od toga je preča bezbednost broda i posade. Osim toga, mislim da bi došlo do pobune, ukoliko bih naložio istraživanja. Ne bih zbog toga ništa mogao da prebacim ljudima. Reci mi, Van Vordene, zar tebe ne opseća izvesno osećanje... razdvojenosti?"

Van Vorden klimnu i reče: "Ali spreman sam da mu se oduprem. Ima toliko..."

"Toliko toga što treba pronaći", reče Gretir. "Slažem se. Ali vlasti tek treba da odrede da li ćemo se upustiti u

to."

Gretir ga otpusti i Van Vorden se udalji. Nije ostavio utisak čoveka koji je silno rasrđen. U stvari, pomisli Gretir, potajno mu je bilo milo zbog kapetanove odluke. Van Vorden je uložio svoj protest u ime Nauke. Ali kao ljudsko biće sigurno veoma žudi da se vrati 'kući'.

5.

Na kraju naloženog manevra Sleipnir se našao na istoj orbiti kao i vasiona, ali dvadeset kilometara ispred nje i ponovo okrenut prema njoj. Budući da nije bilo privlačenja između broda i matice, Sleipnir je morao da koristi energiju da bi se zadržao na orbiti; bilo je potrebno i neprekidno tanano podešavanje bočnim potisnicima.

Gretir naredi da se otpočne sa kočenjem. Kugla stade da se širi zvezdanim ekranom, sve dok ga na kraju sasvim ne ispuni, obojivši mu površinu u jednolično sivilo. Posmatračima nije izgledalo da se površina okreće, ali radar je ustanovio da je globus pravio krug oko polarne ose jednom u svake trideset tri sekunde.

Gretiru se nije dopala pomisao na ono što sledi iz ove okolnosti. Van Vorden je nesumnjivo primio izveštaj, ali ništa nije preduzeo da obavesti kapetana. Možda je, kao i Gretir, smatrao da što manje misli o tome, to bolje.

Maketni ekran prikazivao je, u vidu obrisa, relativne veličine kugle koja se približavala i broda. Vasiona je bila kao lopta za košarku, a Sleipnir kao čačkalica. Gretir se nadao da je ovo dovoljno smanjenje da više ne razore mnoge galaksije. Čim letelica bude probila 'opnu',

Sleipnir će ponovo početi da koči, što će izazvati njegovo dalje smanjivanje. Trebalo bi da postoji prilično velika udaljenost između opne i ruba najbližih zvezdanih polja.

"Idemo", reče Gretir, netremice posmatrajući ekran koji je pokazivao udaljenost u metrima između broda i kugle. Ponovo se nehotice ukopao u mestu.

Usledila su tutnjava i gruvanje. Pult poskoči nagore, pa skrenu nalevo. Gretir polete za pultom, prevrte se nekoliko puta i uz tup udarac zaustavi se o jednu pregradu. Za trenutak je bio ošamućen, a kada se povratio, brod se već vratio u normalno stanje. Gomez je uspeo da ga vrati u 'ravnotežu'. Imao je običaj da se veže kaiševima za navigatorovo sedište, iako pravila to nisu izričita nalagala, osim ako kapetan ne bi naredio.

Gretir zatraži da mu se podnese izveštaj o oštećenjima i dok je čekao na njih pozva Van Vordena. Fizičar je krvario iz posekotine na čelu.

"Očigledno", reče on, "potrebna je određena sila da bi se probio spoljni omotač energetske štita ili šta je već to što obavlja vasionu. Mi je nismo imali u ovom pokušaju. Prema tome..."

"Suočeni smo sa problemom", reče Gretir. "Ukoliko se krećemo dovoljno brzo da se probijemo, preveliki smo i uništit ćemo mnogo galaksija. Ako, pak, idemo odveć polako, ne možemo se probiti."

On zastade za trenutak, a onda nastavi. "Na um mi pada samo jedan metod. Ali nisam u stanju da predvidim posledice, a one mogu biti katastrofalne. Ne po nas, već po vasionu. Uopšte nisam siguran da smem preduzeti

takav rizik."

Usledilo je dugotrajno ćutanje, tako da Van Vorden na kraju nije izdržao. "Dakle?"

"Da li misliš da bi došlo do nekakvog kolapsa ili poremećaja na kosmičkom nivou ako bismo napravili rupu u opni?"

"Hoćete da probušite rupu u opni?" upita Van Vorden lagano. Lice mu je bilo bledo, ali takvo je izgledalo i pre nego što mu je Gretir postavio pitanje. Gretiru pade na um da Van Vorden počinje da se slama pod dejstvom razdvojenosti.

"Zaboravi na sve", reče Gretir. "Nije trebalo da te pitam. Ni ti, baš kao ni bilo ko drugi, ne možeš znati kakve bi bile posledice. Izvinjavam se. Mora da sam pokušao da prebacim na tebe deo krivice ukoliko bi nešto krenulo naopako. Zaboravi na stvar."

Van Vorden se netremice upiljio i još je tako zurio kada ga Gretir isključi. Stao je da korača gore-dole, nagazivši u jednom trenutku na sićušan crni predmet na podu, a onda napravivši grimasu kada je shvatio da je odveć kasno da bi mario zbog toga. Milioni zvezda, milijarde planeta, bilioni stvorenja. Svi hladni i mrtvi. A ako bude i dalje eksperimentisao u nastojanju da se vrati u matični kosmos, šta će onda biti? Kolapsirajuća vasiona?

Gretir prestade da korača i reče glasno: "Dva puta smo prošli kroz opnu, ne nanevši joj nikakvu štetu. Probaćemo da je probijemo snopom!"

Niko mu ništa nije odgovorio, ali izrazi njihovih lica pokazivali su da im je kamen pao sa srca. Petnaest minuta kasnije Sleipnir se nalazio tik uz kuglu, licem okrenut ka njoj. Pošto je više minuta održavana nepromenjiva brzina i udaljenost u odnosu na kuglu, laserski snopovi izmeriše tačnu dužinu između vrha topa i površine globusa.

Zapovednik topdžija, Abdul Vajt Igel, podesi jedan od prednjih topova. Gretir je zakasnio nekoliko sekundi u izdavanju narednog naređenja. Tako je snažno stisnuo zube da je gotovo pregrizao cigaru napola, prigušeno zabrundavši pri tom. Trenutak potom reče: "Pali!"

Darl prenese zapovest. Snop suknu, dodirnu opnu i nestade. Zvezdani ekran prikaza crnu rupu na sivoj površini na polutaru kugle. Rupa se bočno kretala i ubrzo je nestade iza ruba kugle. Tačno trideset tri sekunde kasnije vratila se u svoj prvobitni položaj. Bila je manja. Kada se navršila četvrta rotacija, sasvim se zatvorila.

Gretir uzdahnu i obrisa znoj sa čela. Darl izvesti da će rupa biti dovoljno velika da brod prođe kroz nju prilikom druge rotacije. Posle toga, postaće premala.

"Proći ćemo prilikom druge rotacije", reče Gretir "Podesite kompigator za automatski ulazak; povežite top sa kompigatorom. Ne bi trebalo da bude problema. Ukoliko se rupa prebrzo suzi, proširićemo je novim hicem iz topa."

"Operacija počela, ser!" prenese Darl Gomezov izveštaj. Beli snop blesnu u obliku kupe, udari u 'omotač' ili 'opnu' i iščeznu. Istog trena stvori se krug tame, trostruko veći od prečnika broda, i skliznu ka bočnoj

strani ekrana. Pod kontrolom kompigatora, retropon Sleipnir-a munjevito stupi u dejstvo. Kugla se moćno uznosila, poput kakvog sivog zida koji prekriva ceo zvezdani ekran. A onda se ivica rupe pojavi na vidiku i tama se raširi ekranom.

Uspećemo, pomisli Gretir. Kompigator ne može da pogreši.

On se osvrnu oko sebe. Ljudi na mostu bili su vezani kaiševima za sedišta. Većina lica izgledala je pribrano; bila je to disciplinovana i hrabra posada. Ali ako su osećali isto što i on... a druge nije bilo... onda su negde duboko u sebi prigušivali krik. Nisu još dugo mogli da podnesu ovu vrstu nostalgije. A kada se probiju, kada se vrate u matericu, moraće da im dopusti krajnje nevojničko ponašanje. Smejaće se, plakaće, vikaće. Baš kao i on.

Nosni deo Sleipnir-a prođe kroz rupu. Ako bi sada nešto krenulo naopako, top na prednjoj strani se više ne bi mogao upotrebiti. Ali bilo je nemoguće da...

Klakson pisnu, a Darl kriknu: "Oh, moj bože! Nešto ne valja! Rupa se prebrzo smanjuje!"

Gretir zabruna: "Udvostručite brzinu! Ne! Prepolovite je!"

Povećanje brzine kretanja napred značilo je nadimanje veličine Sleipnir-a, ali i sažimanje po dužinskoj osi, a izduženje bočne. Sleipnir bi se u tom slučaju brže kretao kroz rupu, ali bi se u isti mah smanjio prostor između njegove spoljnje oplata i ivice rupe.

Sa druge strane, prepolovljenjem brzine brod bi postao

srazmerno manji u odnosu na rupu, ali bi zato postala veća udaljenost koju treba savladati. Ovo bi možda značilo da bi brod ipak dodirnuo rubove.

U stvari, Gretir nije znao koje naređenje da izda, kao ni to da li bi ma koje naređenje povećalo njihove izgleda da uteknu. Jedino je mogao da preduzme ono što mu se u datom trenutku učini najprikladnije.

Sivilo stade da se širi iz perimetara zvezdanog ekrana. A onda se razleže škripa pokidane plastike, od čega se zatresoše pregrade i pultovi, pa cela posada pohrli napred pod dejstvom inercije, koja, međutim, odmah prestade, jer se u trenutku uspostavilo unutrašnje gravitaciono polje, koje je potrla sva spoljna dejstva.

Na mostu su svi zapomagali. Gretir je morao da uloži silan napor kako bi obuzdao vlastiti krik. Ponovo su bili u sivilu. Velika kugla raširila se ekranom. U uglu se nalazila mala kugla, a najednom se pojavi i džinovsko plavo-crno stopalo. Zatim ponovo sivilo. Kovitlac drugih velikih kugli u daljini. Opet matica. Pa manja kugla. Ruka Velingtonove, slična kakvoj izobličenoj lignji praznine.

Kada je Gretir ponovo ugledao leš, znao je da je brod bio odbačen od kugle i da se kretao prema Velingtonovoj. Nije, međutim, očekivao da će doći do sudara. Orbitalna brzina mrtve žene bila je veća od orbitalnih brzina i male kugle i Sleipnir-a.

Naloživši da mu podnesu izveštaj, Gretir je doznao ono što je podozrevao. Nos broda bio je otkinut. Ponevši sa sobom i četrdeset pet članova posade, on je sada bio

unutar 'vasione', hrleći ka domu do koga nikada neće stići. Prolazi koji su vodili do odsečenog dela bili su, razume se, automatski zaptiveni, tako da nije postojala opasnost da će izgubiti vazduh.

Ali, na nesreću, stradao je i retropogon. Sleipnir je mogao i dalje da se kreće napred, ali nije više bio u stanju da koči, izuzev ako se ne bi okrenuo za sto osamdeset stepeni i tako upravio krmeni deo u smeru kretanja.

6.

Gretir je naložio da se najpre stabilizuje brod, a onda da se okrene. Mak Kul je, međutim, uzvratio iz strojarnice da nijedan od ova dva manevra nije u ovom trenutku izvodljiv. Sudar i kidanje prouzrokovali su kvar kontrolnih vodova. On još nije znao u čemu je stvar, ali elektronski tragač za kvarovima upravo je ispitivao sva kola. Nekoliko trenutaka kasnije Mak Kul pozva kapetana da mu kaže da ni sama ova naprava ne radi kako treba, odnosno da će on i njegovi ljudi sami morati nastaviti da tragaju za kvarom, dok se ova naprava ne opravi.

Mak Kul je izgledao pometen. Nije nikako umeo da objasni ovaj krah sistema, jer tako nešto je, teorijski, bilo nemoguće. Čak ni sudar i gubitak prednjeg dela nisu smeli za posledicu da imaju osujećenje rada glavnih vodova.

Gretir mu reče da učini ono što bude mogao. U međuvremenu, brod se kretao bez kontrole i očigledno išao u susret džinovskom lešu. Usledila je još jedna

neobjašnjiva razmena energije, položaja i momenta, a onda je sudar između Sleipnir-a u gospode Velington postao neumitan.

Gretir otkači kaiševe i poče da korača gore-dole po mostu. Iako se brod okretao, unutrašnje gravitaciono polje neutralisalo je ovo dejstvo za posadu. Letelica je izgledala ravna i stabilna, ukoliko se nije posmatrao zvezdani ekran.

Gretir zatraži da mu se izračuna kad će doći do sudara, kao i u koji će deo tela Sleipnir udariti. Nije bilo svejedno da li će to biti mekši ili tvrđi deo. Sudar, doduše, neće prouzrokovati dalje oštećenje broda, ali će zato odrediti ugao odbojne putanje i brzinu udaljavanja. Ukoliko vodovi budu opravljeni pre, ili neposredno posle konvergencije, Gretir bi znao koje korake da preduzme.

Vang uzvratu da je već zatražio od kompigatora procenu područja sudara, pod uslovom da prilike ostanu kakve su sada. Još dok je govorio, jedna kodirana kartica iziđe iz proreza na pregradi. Vang je pročitao, a onda je pruži Gretiru.

Gretir reče: "U bilo kom drugom trenutku od srca bih se nasmejao. Vratićemo se, dakle, u doslovnom smislu, u matericu."

Kartica je takođe pokazivala da što je brod bliži Velingtonovoj to mu je brzina manja. Osim toga, relativna veličina broda, prema izveštaju radara, opadala je upravno srazmerno sa približavanjem tela.

Gomez reče: "Mislim da dolazimo pod uticaj ove... žene, kao da je postala planeta koja je zarobila satelit.

Nas. Ne dejstvuje, doduše, nikakvim gravitacionim privlačenjem ili električnim nabojem na nas, ali..."

"Ali postoje i drugi činioci", dovrši Gretir misao. Možda su posredi prostorni odnosi koji u 'svemiru' predstavljaju ekvivalent gravitaciji.

Sleipnir se sada nalazio toliko blizu da je telo u potpunosti ispunjavalo zvezdani ekran kada bi se brod našao okrenut prema njemu. U vidno polje najpre je ušla ogromna glava. Zakrvavljene i izbuljene oči netremice su zurile u njih. Zatim je promakao nos poput brobdingnagianovske giljotine: usta su im se iscerila, kao da bi uživala u tome da ih progutaju. Potom vrat, poput dioritnog stuba koje je mekša stena ostavila izloženog zuba vremena, rascep pocrnelih himalajskih dojki; pupak, oko uragana.

Onda je nestala iz vidnog polja, a ekranom su stale da promiču velika kugla, mala kugla, kao i one druge, udaljenije, optočene sivilom. Gretir uključi prijem na svim stanicama da bi saopštio i osoblju koje nije radilo na mostu šta se događa. "Čim Mak Kul pronađe kvar, odmah krećemo napolje. Preostalo nam je još mnogo energije, sasvim dovoljno da prokrčimo sebi put i kroz stotinu leševa. Budite spokojni i ne brinite. Sada je samo pitanje vremena."

Glas mu je odzvanjao vedrinom koju on nije osećao, iako ih nije lagao. Nije očekivao nikakvu reakciju, bilo pozitivnu ili negativnu. Mora da su bili na iglama kao i on. Njihovi umovi, čitav nervni sistem, bili su jamačno uzavreli.

Još jedna kartica iskliznu iz proreza na pregradi, ispravka predviđenog mesta sudara. Zbog nastavljenog smanjivanja veličine brod će pogoditi leš tačno u pupak. Minut kasnije, nova kartica je predvidela da će do sudara doći blizu trtice. Treća kartica preinačila je to u vrh glave. Četvrta je tvrdila da će mesto sudara biti donji deo prednje strane desne noge.

Gretir ponovo pozva Van Vordena. Fizičarevo lice stade da poskakuje na površini konzole koju je Gretir držao oko ručnog zglavka, ali zato je bilo stabilno na pomoćnom ekranu pregrade. Slika je tu bila znatno veća i prikazivala je Van Vordena kako gleda preko svoje ručne konzole na ekran u svojoj kabini. Na ekranu su stajala krupna, jarka slova, koja su izricala poslednje prognoze o mestu sudara.

"Kao rukopisi na zidu u danima kralja Belšazara", reče Van Vorden. "A ja sam jedan Danijel koji je izašao pred strašni sud. Udarićemo je, dakle, u nogu, heh, ala će da je zagolica golenjača. Hi, hi!"

Ništa ne shvatajući, Gretir se zabulji u njega, a onda prekide vezu. Nekoliko sekundi kasnije sinu mu šta je Van Vorden hteo da kaže. Nije ga začudila ta lakomislenost u ovako kritičnom trenutku. Bio je to način da se malo ublaže duboka brižnost i pometenost. Ali takođe je moglo da znači da se već slama, budući da takvo ponašanje nije bilo nimalo tipično za njega. Ali Gretir mu u ovom času nikako nije mogao pomoći.

Približavajući se lešu, Sleipnir je nastavio da se smanjuje. No, ovo smanjivanje nije se odvijalo

postojanim ritmom, niti je bilo moguće predvideti njegovu tačnu stopu. Ono je dejstvovalo u impulsima koji su trajali od dve sekunde do trideset sekundi, sa nepravilnim međurazmacima. A onda, kad je iz proreza izašla tristota kartica, postalo je sasvim izvesno da će, ukoliko se ne pojavi neki novi činilac, Sleipnir ući, okrećući se, u otvorena usta. Dok glava bude rotirala naniže, brod će proći kroz veliki prostor između usana.

Tako je i bilo. Na zvezdanom ekranu pojavi se donja usna, masivni venac pun naboranih planina i izdubljen dolinama. Mrlje ruža stadoše da promiču, crno-crveni Havaji. Sa vidnog polja iskliznu jedan zub, sličan kakvom reckavom neboderu.

Sleipnir je polako uranjao u tamu. Zidovi su odlazili u stranu i nagore. Spoljna tmina se zgusnu. Mogao se videti samo delić sivog neba u trenutku kada bi se zvezdani ekran našao okrenut nagore u toku stalnog okretanja broda. Potom taj otvor postade samo pramen sivila, pa pruga i na kraju ga sasvim nestade.

Čudno - ili možda nije bilo čudno? - ali oficiri i posada najednom izgubiše osećanje razdvojenosti. Gretirov stomak raširi se od olakšanja; zastrašujuće rasparčavanje je minulo. Sada mu se javio utisak da mu je nešto zakačeno ili ponovo zakačeno za stomak. Rab, glavni psiholog, izvestio ga je da je preduzeo ispitivanje sa svakim pedesetim članom posade i da su svi opisali slična čuvstva.

No, uprkos tome, osoblje je skinulo sa vrata tek jednu brigu i bilo je još daleko od toga da se potpuno nađe

izvan opasnosti. Temperatura se polako pela još od onog časa kad je brod bio odbačen od male kugle i stao da hita prema lešu. Energetski sistem i klimatizacija neko vreme su se stabilizovali na 80°F . Ali temperatura brodske oplata rasla je geometrijskom progresijom, tako da je njena unutrašnja temperatura sada dostigla 2500°K . Još, međutim, nije postojala opasnost od topljenja; oplata je bila u stanju da izdrži čak 56.000°K . No, sistem za klimatizaciju zahtevao je sve više i više energije i posle trideset minuta broskog vremena Gretir je morao da dopusti da se unutrašnja temperatura popne na $98,2^{\circ}\text{F}$, kako bi se na taj način smanjilo opterećenje.

Gretir je naredio da svi obuku skafandre, kako bi ljudi mogli da rade na podnošljivoj temperaturi. Upravo dok je naređenje izvršavano, Mak Kul izvesti da je otkrio uzrok kvara.

"Velingtonova je za sve kriva!" uzviknu on. "Baš nas je sredila! Postavila je monolitski subčestički prekidač u vodove; prekidač je imao satni mehanizam koji ga je stavio u dejstvo posle određenog razdoblja. Čista je podudarnost što su vodovi zakazali baš u času kad nismo uspeli da se vratimo u naš svet!"

7.

"Htela je, dakle, da se obezbedi, ukoliko je osujetimo u strojnici i da nas na svaki način uništi", reče Gretir. "Kreni odmah u potragu za drugim mikroprekidačima ili drugim napravama za sabotažu."

Mak Kulovo lice se izduži. "Spremni smo da odmah

stupimo u dejstvo, samo... do vraga! Ne možemo da odvojimo nimalo energije zato što su nam potrebne sve zalihe da održavamo nivo temperature. Ne mogu da odvojim ništa za zaustavljanje okretanja. Ali to je sve."

"Zaboravi sad na to", reče Gretir. Ponovo je stupio u vezu sa Van Vordenom, koji se, izgleda, oporavio. Ovaj je potvrdio kapetanovu teoriju o porastu temperature. Posredi je bilo sažimanje broda, koje je uzrokovalo emitovanje toplote.

"Kako je to sažimanje moguće?" upita Gretir. "Da li se to atomi broda i naših tela međusobno približavaju? Ako je tako, šta će se dogoditi kada počnu da se dodiruju?"

"Već smo prošli tu tačku smanjivanja", reče Van Vorden. "Rekao bih da se i naši atomi smanjuju?"

"Ali to je nemoguće", uzvratila Gretir. A onda, posle kratke pauze, ispravi se. "Zaboravi na ovo što sam rekao. Šta je moguće? Moguće je ono što se događa."

Gretir prekide vezu i stade da korača gore-dole, žaleći što ne može da popuši cigaru. Nameravao je da priča o tome šta će Sleipnir zateći ako uspe da se probije u matičnu vasionu. Gretir je imao utisak da će kosmos izgledati toliko izmenjen da ga niko na brodu neće više prepoznati. Svaki put kada mala kugla vasiona napravi krug oko svoje ose, proteknu bilioni, možda trilioni zemaljskih godina. Zemaljsko sunce možda je postalo najsvetlija tačka u svemiru, ili je možda potpuno nestalo. Čovek, koji je možda opstao na drugim planetama, više ne bi bio homo sapiens.

Osim toga, kada je Sleipnir stekao superkosmičku

masu na svom putu iz vasione, to je možda imalo katastrofalno dejstvo na druge mase u svemiru.

Sa druge, pak, strane, ništa se od svega ovoga nije moralo dogoditi. Sasvim je bilo moguće da je vreme unutar kugle potpuno nezavisno od vremena izvan nje. Ova pomisao nije bila tako fantastična. Svemoćni bože! Pre samo sedamdeset minuta Dona Velington nalazila se u ovom brodu. Sada je brod bio u njoj.

A kada elektroni i jezgra atoma koji ulaze u sastav broda i posade dođu u vezu, šta će biti onda? Eksplozija?

Ili su možda elementi sačinjeni od deljivih podelemenata, tako da će se sažimanje nastaviti do unutrašnje beskonačnosti? Na um mu padoše dvadesetovekovne priče o čoveku koji se smanjuje sve dok molekuli ne postanu jata sunaca, jezgra pojedinačna sunca, a elektroni planete. Konačno, junak se našao na jednom elektronu-planeti sa atmosferom, morima, rekama, ravnicama, planinama, drvećem, životinjama i domorodačkim življem.

Priče su predstavljale samo puki plod mašte. Atomska materija sazdana je od talastica, građe koja se u isti mah opisivala i kao talasi i kao čestice. Parahomunkuluski junak našao bi se u kosmosu koji bi bio podjednako zbunjujući kao i ovaj u kome se obrela posada Sleipnira pošto se probila u ovaj vasijski prostor.

No, ova maštarija koja mu je galopirala nebom uma, brza poput prvobitnog Sleipnir-a, osmonogog konja Sveoca Odina iz religije njegovih predaka, morala je da bude odbačena. Dona Velington nije bila ženski Imir,

praiskonski džin iz čijeg je leša stvoren svet, lobanja nebo, krv more, meso zemlja, kosti planine.

Ne, toplota sažimanja neumitno će se pojačavati sve dok se ljudi ne budu skuvali u skafanderima. Ono što se posle toga bude dogodilo, posada neće moći da dozna, pa tako i nije bilo važno.

"Kapetane!"

Na pomoćnom ekranu, koji je stalno bio otvoren za strojarnicu, pojavi se Mak Kulovo lice. "Bićemo spremni za pokret kroz jedan minut."

Znoj koji se mešao sa suzama zamuti sliku inženjerovog lica. "Znači, uspećemo", reče Gretir.

Četiri minuta kasnije okretanje je bilo zaustavljeno, brod je bio okrenut nagore i upravljen ka izlazu.

Temperatura je počela da opada u unutrašnjosti broda stopom od 1⁰F na trideset sekundi. Tamu je narušila najpre siva pruga; pruga se zatim proširila u traku; traka se potom pretvorila u rubove planinskih lanaca, od kojih se jedan pružao ispod, a drugi iznad, dok su oba bila izokrenuta.

"Ovoga puta", reče Gretir, "napravićemo rupu koja će biti više nego dovoljno široka"

Van Vorden uđe na most u času kad je Sleipnir prolazio kroz otvor. Gretir reče: "Rupa se zatvara još brže nego prošli put. To je i razlog što je nosni deo bio odsečen. Nismo znali da što je rupa veća, brža joj je i stopa zatvaranja."

Von Vorden reče: "Tri hiljade šest stotina milijardi godina, pa čak i više! Zašto bismo morali da se vratimo

kući kada dom više ne postoji?"

"Možda nije toliko vremena proteklo", reče Gretir. "Sećaš li se klasične izreke Minkovskog? Od sad sam prostor i samo vreme postaju tek puke seni, a jedino svojesvrstan spoj ove dve veličine može da očuva nezavisno postojanje. To važi za svet unutar kugle, naš svet. Ali možda je ovde napolju taj spoj na neki način razgrađen, vreme i prostor razdvojeni. Možda u našem svemiru nije proteklo nimalo vremena, ili sasvim malo."

"Moguće je", reče Van Vorden. "Ali prevideli ste jednu stvar, kapetane. Ako naš svet i nije bio obeležen vremenom dok smo mi bili odsutni, mi jesmo bili obeleženi. Stekli smo ožiljke neprostora i nevremena. Nikada više neću verovati u uzrok i posledicu i poredak u kosmosu. Postaću krajnje podozriv i sumnjičav. Ja sam ruševina od čoveka."

Gretir zausti da odgovori, ali ni sam sebe nije uspeo da čuje. Muškarci i žene na mostu plakali su, jecali i zvonko se smejali u isto vreme. Kasnije, na ovo napolje pomišljaće kao na košmar i trudiće se da ga potpuno izbace iz svesti. A ako ih i neki drugi košmari budu pohodili ovde, to će bar biti noćne more koje poznaju.

(Prevela Mirjana Živković)